

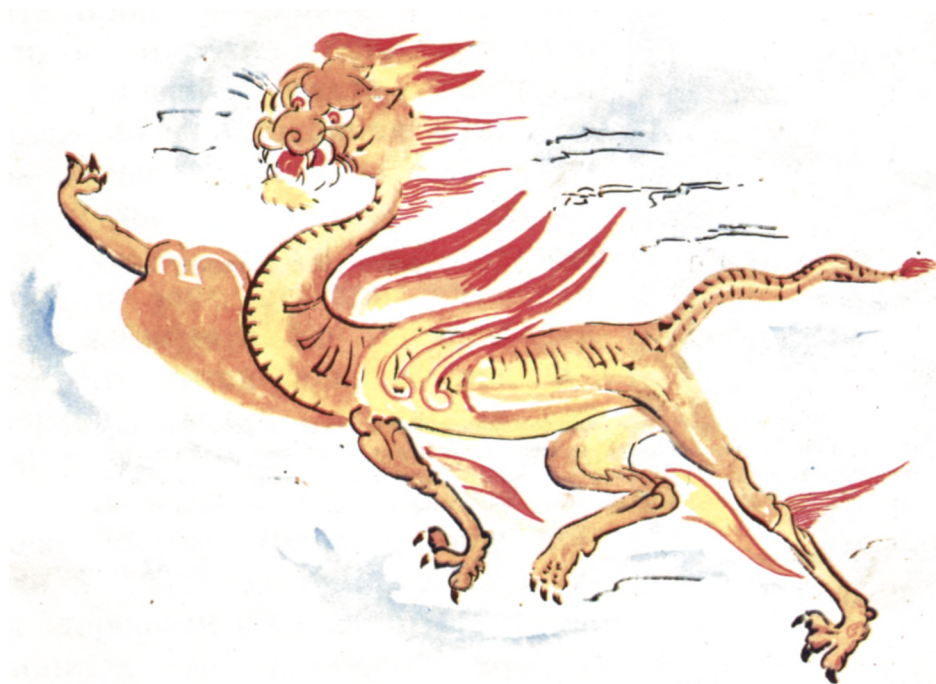

КОРЕЙСЬКІ
НАРОДНІ
КАЗКИ

КОРЕЙСЬКІ НАРОДНІ КАЗКИ

Київ
«КОМПАС»
1993

ББК 82.33-6

К66

Ілюстрації художників *Миколи Базегського, Олени Базегської*

Переклад з російської *Олега Килимника, Ігоря Килимника*

К66 Корейські народні казки: Пер. з рос.— К.: Компас, 1993.—

144 с.: іл.

ISBN 5-7707-3641-0

Корейські народні казки відображають побут і звичаї корейського народу, його прагнення жити в мирі, злагоді і щасті, вчать доброти, мудрості, працелюбності. Дотепно висміюються жорстокість, жадібність, лінощі та інші людські вади. Книга буде цікавою для дітей дошкільного і молодшого шкільного віку.

К 4804020400—1 без об'яви
93

ББК 82.33-6

© Упорядкування й оформлення. Інформаційно-видавнича фірма «КОМПАС», 1993

© Ілюстрації. Микола Базегський,
Олена Базегська, 1992

© Переклад з російської. Олег Килимник,
Ігор Килимник, 1993

ISBN 5-7707-3641-0

ХОН КІЛЬ ТОН

Багато-багато років тому трапилось ось що.

У рабині губернатора Сеула народився син. Хлопчика назвали Хон Кіль Тон. Коли йому виповнився рік, мати вирушила з ним у гори — поклонитися священним могилам предків.

Не пройшла рабиня й половини дороги, як побачила біля гори дуже старого чоловіка. Згадала вона, що їй говорили люди. А говорили вони таке:

— Живе у лісі, біля самої гори, старий мудрець. Все своє життя він прожив у лісі, і злі звірі під час зустрічі з ним ставали слухняними, мов зайченята. Він міг приборкати лютого тигра-людодоїда, відігнати розлюченого вовка, знешкодити отруйну змію. І ще славився старий мудрець тим, що вмів лікувати всі хвороби лісовими травами. Люди приходили до нього хворими, а від нього йшли здоровими і веселими. За це навколишні селяни шанували його як рідного батька.

Побачивши мудреця, мати Хон Кіль Тона вклонилась йому і попросила:

— Побажайте моему первісникови щастя.

Старий посміхнувся до рабині, глянув на обличчя хлопчика і мовив:

하세

— Нехай живе він тисячу років. І ще скажу таке: цей хлопчик — незвичайний. Він виросте богатирем і в чотирнадцять років йому стануть відомі чарівні слова. Бідні будуть його любити, а королівські прибічники — боятимуться і ненавидітимуть. І ще скажу: цей хлопчик занапасть нашого губернатора.

Так сказав мудрець і заховався у своїй печері. А рабиня пішла з хлопчиком далі.

Губернатору стали відомі ці слова старця. Він розсміявся і сказав:

— Як може мене занапастити нікчемний син рабині? Хон Кіль Тон — мій раб, і я зроблю з ним все, що забажаю. Хто стане мені на перешкоді скарати його раніше, ніж він стане дорослим?

Посміявся губернатор над словами мудреця і забув про Хон Кіль Тона.

А хлопчик все ріс і ріс. Коли ж йому виповнилось сім років, він уже дивував всіх своїм розумом і богатырською силою. У вісім років Хон Кіль Тон уже читав рукописи китайських мудреців і міг розкривати таємні задуми ворогів.

Коли ж йому виповнилось чотирнадцять, слава про його розум і силу докотилась і до губернатора. Розхвилювався повелитель Сеула і наказав негайно розшукати і привести до нього сина рабині. А побачивши молодого богатыря, зразу ж згадав слова старого мудреця: «Цей хлопчик знищить нашого губернатора».

Злякався губернатор і наказав вночі вбити Хон Кіль Тона. Та молодий богатир вмів розкривати злі задуми своїх недругів і зрозумів, що йому загрожує небезпека. Ввечері він сказав матері:

— Коли мене довго не буде, не турбуйтеся. Я піду полювати на диких звірів.

Здивувалася мати:

— Як же ти будеш полювати? У тебе ж нема ні лука, ні стріл.

— Нічого,— відповів Хон Кіль Тон.— Зате у мене є ненависть в серці і сила в руках. Будьте здорові, скоро ви про мене почувете!

І коли в будинку згасло світло, Хон Кіль Тон був уже далеко в горах. Він ішов всю ніч, а ранок зустрів на вершині високої скелі.

Поглянув син рабині на північ — і побачив сині озера і красенів-лебедів. Поглянув на південь — і побачив ліси, що стояли стіною і досягали самого неба. Поглянув молодий богатир на схід — там текли бурхливі ріки. Повернувся обличчям на захід — і не міг відвести очей від полів, де вітер колихав сходи чумизи і кукурудзи.

Хон Кіль Тон оглянув свою батьківщину і відчув, що з кожною хвилиною стає все сильнішим і сильнішим. Помітив над прірвою величезний камінь, на якому могли б розміститися чоловік сто не менше. Хон Кіль Тон штовхнув його своєю

долонею — і камінь полетів у безодню.

Засміявся молодий богатир від радості, що став таким сильним, поглянув вдаль і помітив на горизонті велику скелю, оповиту хмарами.

— Тепер я можу все, що захочу! — вигукнув син рабині. — Навіть можу доторкнутися до хмар!

І Хон Кіль Тон почав підійматися до найвищої вершини найвищої скелі у Корей. Весь день він намагався наблизитись до хмар, всю ніч дерся по обривах і кручах і, нарешті, до сходу сонця був уже на вершині.

А коли зійшло сонце і розійшовся туман, Хон Кіль Тон побачив поперед собою кам'яну стіну. В ній він помітив двері. Такі двері не могли б зрушити з місця навіть п'ятдесят дужих чоловіків.

Підійшов Хон Кіль Тон до кам'яних дверей, натиснув на них плечем, і вони раптом піддалися. Він опинився на квітучій рівнині. Його зразу ж оточила велика юрба людей.

— Хто ти такий? — закричали люди. — Як ти наважився сюди прийти? Зараз ти помреш!

Та Хон Кіль Тон не злякався. Вклонився людям і сказав:

— Тільки ще вчора мене звали сином рабині і рабом правителя Сеула. Та я бажав бути вільним і пішов у гори. Тепер ви знаєте про мене все. Розкажіть тепер, хто ви такі?

— Ми — вороги королівських прислужників і монахів. Ми побрата-

лись і поклялися, що будемо все життя допомагати бідним і знедоленим.

Тоді Хон Кіль Тон сказав:

— Якщо так, то я хочу бути разом з вами!

— Поклянися, що не станеш робити зла бідним і не пробачатимеш злодіянь прибічникам короля, тоді ти станеш нам братом.

Хон Кіль Тон виголосив клятву, і старший із братів промовив:

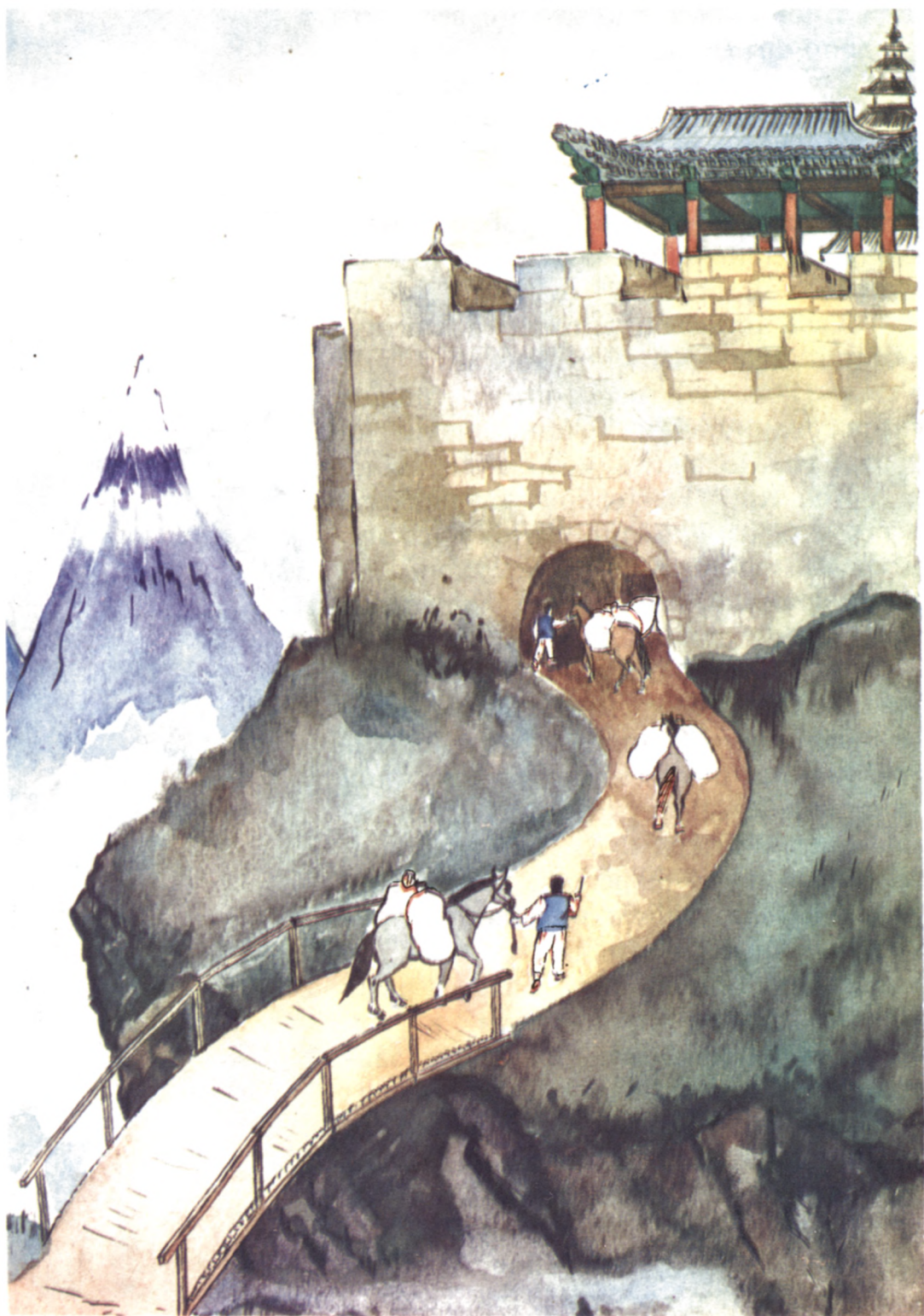
— Тепер ти маєш пройти перше випробування. Ми хочемо знати, чи дужий ти. Покажи нам, яка твоя сила.

Хон Кіль Тон озирнувся навколо і помітив на рівнині високу сосну. Швидко підійшов до неї, ухопив її двома руками, смикнув і вирвав із землі разом з корінням.

— Добре,— сказав на це старший брат.— Силу твою ми бачимо. Тепер тобі залишилось пройти ще одне випробування: довести, що ти розумний і хитрий. Ось послухай. В сусідніх горах є великий храм. За його високими стінами живуть жорстокі, безсердечні монахи. Вони грабують бідняків і примушують працювати на себе і на королівських чиновників. Багато разів ми намагались проникнути в той храм, та на його високих стінах завжди стоїть пильна варта. Жодного разу нам не пощастило непомітно підійти до храму. Придумай, як нам проникнути за високі стіни, і тоді ми переконаємося у твоєму розумі.

— Дозвольте мені подумати до півдня,— попросив Хон Кіль Тон.

Опівдні він розповів про свій план старшому братові, і той наказав одягнути Хон Кіль Тона в шовковий червоний одяг і осідлати для нього осла.

Хон Кіль Тон сів на осла, попрощався зі своїми новими друзями і поїхав до сусідніх гір.

Варта, що охороняла храм, помітила незнайомця, одягнутого у святковий одяг.

— Це, очевидно, їде до нас поважний чиновник,— сказав найтовстіший монах.

Постукав Хон Кіль Тон у ворота — і його зразу ж впустили до храму.

— Я син королівського міністра,— оголосив Хон Кіль Тон.— Мій батько відправив мене до храму учитися у вашого настоятеля мудрості, слухняності і доброти.

Як тільки настоятелю стало відомо, що до нього приїхав учитися син королівського міністра, він негайно побіг назустріч Хон Кіль Тону. А гість зліз з осла і шанобливо сказав:

— Мій батько шле вам у дарунок сто коней, навантажених мішками з рисом. До заходу сонця караван прибуде до храму.

З радощів, що у них буде вдосталь рису, монахи влаштували бенкет. Хон Кіль Тона посадили на найпочесніше місце, і всі наввипередки догоджали йому.

Коли ж веселощі були в самому розпалі, вартовий повідомив, що прибув караван з рисом.

스승

기만

— Впустіть караван у двір і надійно зачиніть ворота,— наказав настоятель монастиря.

— А для чого ви тримаєте ворота зачиненими?— запитав Хон Кіль Тон.

— Ой, люб'язний пане,— загугнявив настоятель,— ви, очевидно, не знаєте, що неподалік від нас живуть розбійники. Вони мріють пограбувати наш храм. Та це їм ніколи не вдасться. У нашому храмі міцні ворота і пильна варта.

— Безперечно,— сказав Хон Кіль Тон.— Ніколи їм не проникнути у такий прекрасний храм.

І він попросив покласти йому в чашку вареного рису.

Всі монахи їли і пили з великим задоволенням і апетитом.

Раптом Хон Кіль Тон скрикнув і схопився за щоку.

— Що з вами, шановний пане?— захвилювався настоятель.

Замість відповіді Хон Кіль Тон з рота вийняв камінець, який він сам непомітно туди поклав, і сердито закричав:

— Невже мій батько відправив мене сюди для того, щоб я їв каміння? Як ви насмілились почастивати таким рисом сина королівського міністра?

Всі монахи перелякано схилили свої оголені голови.

Тим часом, по умовному сигналу Хон Кіль Тона, двадцять його братів, що прибули з караваном, увірвались до кімнати і накинулись на монахів.

Монахи підняли галас, їм на допомогу поспішила монастирська варта.

Та тут раптом ожили всі сто мішків з рисом, які привіз караван. В кожному мішку замість рису ховався чоловік і чекав сигналу, щоб розправитися з безчесними і скупими монахами. І дуже скоро всі монахи були зв'язані.

Перед тим, як покинути храм, Хон Кіль Тон зібрав усіх бідняків. Кожному біднякові із комор храму він видав по мішку рису, мішку грошей і по ослу. Бідняки навантажили все своє багатство на ослів і поспішили у віддалені ліси. А Хон Кіль Тон і його друзі сіли на коней і повернулись до себе в гори. Там вони сказали Хон Кіль Тону:

— Ти довів нам свою силу, свій розум і свою хитрість. Ми бачили твою любов до бідних. Віднині будь старшим серед нас.

І Хон Кіль Тон погодився.

З цього часу королівським прибічникам в Кореї не було спокою. Скрізь їх переслідував Хон Кіль Тон зі своїми друзями.

Щоденно він робив добро для знедолених: бідній нареченій дарував на весілля мішок грошей і шовковий одяг, голодному — мішок рису, селянину — бика, рабу — волю. А у жорстоких чиновників і монахів силою відбирав все: гроші, золото, худобу.

Та вісті про вчинки Хон Кіль Тона долинули до короля. Розгнівався

король, викликав до себе правителя Сеула і наказав:

— Хон Кіль Тон — син твоєї рабині. Злови його і приведи з зашморгом на шиї до мого палацу. Як не зробиш цього — відрубаву тобі голову.

Згадав губернатор, що говорив про Хон Кіль Тона старий мудрець, і вирішив будь-що зловити свого колишнього раба. Та не знав, мабуть, що неможливо зловити того, кого любить і оберігає народ.

Губернатор ще не повернувся додому, а Хон Кіль Тон уже знав про королівський наказ.

Повернувшись додому, губернатор звелів розшукати і привести до себе свою рабину — матір Хон Кіль Тона. Та не встигла вона й кроку зробити, як по всьому будинку залунали крики слуг:

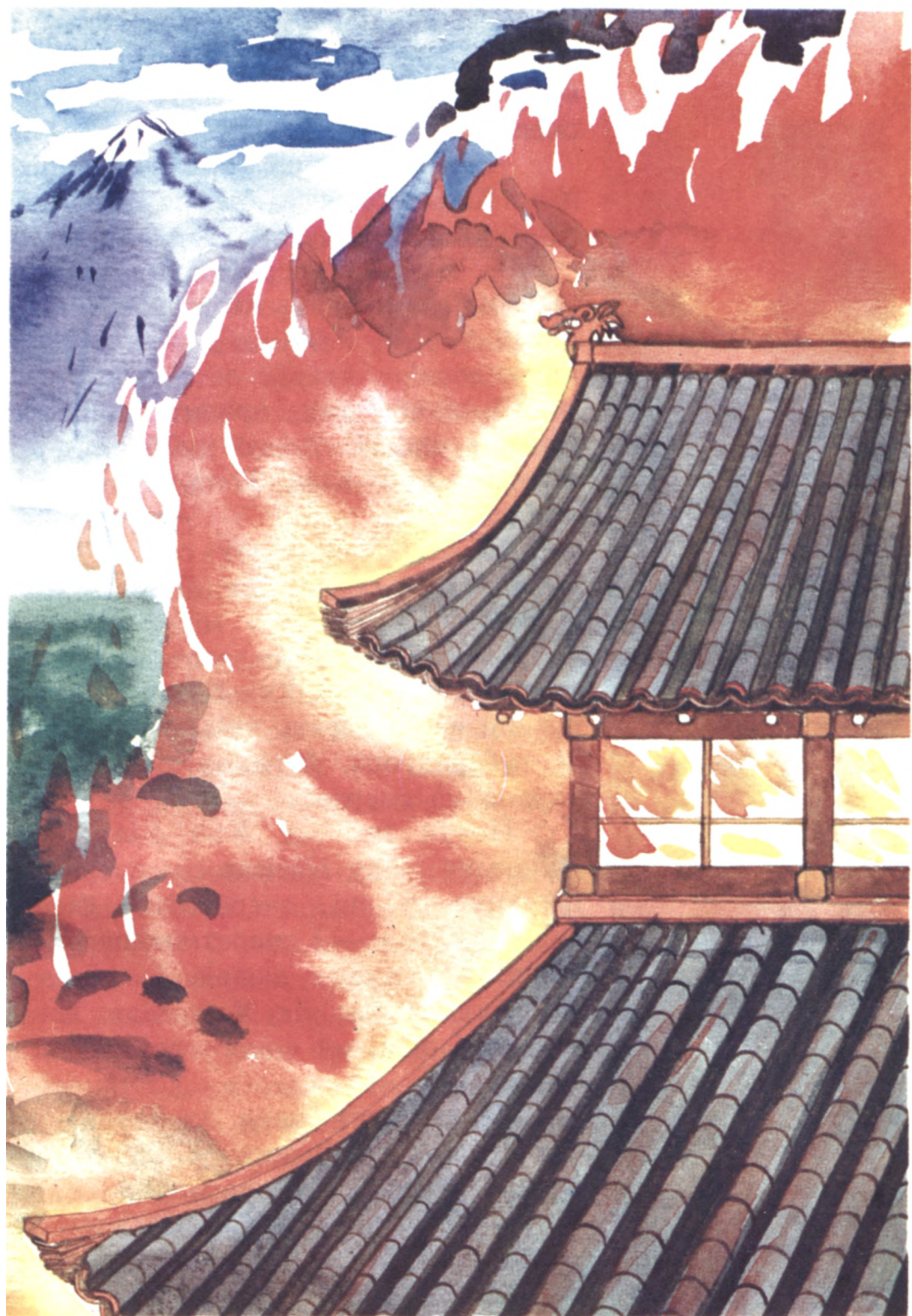
— Нещастя! Пожежа! Рятуйтеся!

Губернатор вибіг у двір і з жахом побачив, що його будинок горить з усіх чотирьох боків. Як не намагались слуги погасити пожежу — будинок врятувати не вдалося. Коли згасло вогнище і розсіявся дим, на місці губернаторського будинку залишилась тільки купа вуглин. А на уламку, що дивом не догорів дотла, було написано: «Я звільняю губернатора від нечесно надбаного добра. Хон Кіль Тон».

— В погоню! — закричав губернатор. — В погоню! Розбійники не могли втекти далеко!

기억

Та даремно було переслідувати Хон Кіль Тона і його друзів. Вони були вже у небезпеці на вершині скелі за могутньою кам'яною стіною.

Коли ж королю стало відомо, що Хон Кіль Тон все ще на волі, він розгнівався ще дужче і закричав:

— Якщо губернатор не розшукає і не знешкодить цього розбійника, нехай приготує мішок для своєї дурної голови!

З цього дня правитель Сеула втратив спокій. Довго думав він, як зловити Хон Кіль Тона, і нарешті придумав.

По всіх містах і селах Кореї розіслав він скороходів. Вони ходили вулицями, трубили у мідні труби і, коли збиралися люди, виголошували:

— Передайте Хон Кіль Тону, якщо він через десять днів не з'явиться до губернатора, його матір буде покарана на смерть.

Почув про це Хон Кіль Тон. Пішов на річку і зрізав сім очеретин. Дмухнув у ці очеретини, сказав чарівне слово — і очеретини перетворилися на живих людей. І кожна з них була схожа на Хон Кіль Тона, як схожі один на одного два промені сонця.

Через десять днів до нового губернаторського будинку підійшов чоловік і звернувся до варти:

— Я Хон Кіль Тон. Губернатор хотів мене бачити, ось я і прийшов до нього.

Варта одразу схопила Хон Кіль Тона і привела до губернатора.

— Ага!— закричав губернатор.— Спіймався! Тепер ти в моїх руках. Ей! Зв'яжіть його!

Почали Хон Кіль Тону в'язати руки, а в цей час варта привела ще одного чоловіка і доповіла:

— Пане! Ось ще один чоловік, який називає себе Хон Кіль Тоном.

Губернатор підняв очі і з переляку відступив назад: перед ним стояв ще один Хон Кіль Тон. Обидва вони дивилися на губернатора і посміхалися.

Тільки губернатор хотів щось сказати, як варта завела третього Хон Кіль Тона.

І так тривало, доки в кімнаті не опинились вісім Хон Кіль Тонів. Розгубився губернатор. Як тут виявити, хто з них справжній. Не може ж він привести до короля усіх вісьмох Хон Кіль Тонів.

Тоді він наказав покликати матір Хон Кіль Тона і запитав її:

— Хто із цих людей твій син? Коли не скажеш, я скараю їх всіх. Коли ж скажеш, я помилую твого сина.

Повірила мати брехливим словам губернатора, хотіла знайти серед юнаків свого сина, та вони так були схожі один на одного, що навіть вона не змогла впізнати, хто з них її рідний син.

— У мого сина на грудях чорна родимка.

— Зняти з розбійників сорочки,—
крикнув губернатор.

Та як тільки варта наблизилася до арештованих, Хон Кіль Тон голосно вигукнув чарівне слово — і кімната наповнилася туманом. А коли туман розсіявся, у кімнаті, крім губернатора і варти, нікого не було. Лише у кутку лежали вісім очеретинок. Та на них ніхто не звернув уваги.

Коли ж прийшла ніч, і в будинку всі заснули, одна очеретина раптом заворушилась і почала рости. У неї з'явилися руки, ноги, тулуб, голова. Це був Хон Кіль Тон. Він підняв з долівки найменшу очеретину і, коли місяць сховався за хмарами, пішов з будинку губернатора у гори до своїх товаришів.

На вершині скелі він поклав очеретину на землю, сказав чарівне слово, і очеретина стала матір'ю Хон Кіль Тона.

— Мамо, тепер ви вільні,— сказав їй Хон Кіль Тон.— Я привів вас до своїх друзів, і вони будуть шанувати вас, як рідну матір.

Довго губернатор не наважувався з'являтися перед очима короля. Адже король обіцяв обов'язково відрубати йому голову, якщо він не зловить Хон Кіль Тона до призначеного строку.

І вирішив губернатор діяти не силою, а хитрістю. Переодягнувся він у одяг простого купця і те ж саме звелів зробити двом своїм найсильнішим вартовим. Отакими вони пішли скрізь і всюди шукати Хон Кіль Тона. Губер-

갑박

натор тримав за пазухою гострий ніж, а у вартових, крім ножів, були ще товсті мотузки, щоб при нагоді було чим зв'язати Хон Кіль Тона.

Хон Кіль Тон довідався, що губернатор знову шукає його, і ось що він придумав. Одягнув лахміття, згорбився, неначе старий дід, взяв палицю і пішов у сусіднє село. Йде — ледве ноги тягне.

А в тому селі якраз зупинився і губернатор. Побачив жалюгідного старця і гукнув йому:

— Ей, волоцюго! Чи не зустрічав ти часом розбійника Хон Кіль Тона?

— Ні, пане! Бог милував. Кажуть, що він такий страшний, що від одного його вигляду люди падають мертвими!

Губернатор засміявся:

— Ах ти, старий дурень! Коли б він тільки потрапив мені до рук, я б знав, що з ним робити!

Тоді Хон Кіль Тон сказав:

— Переказували мені люди, що сьогодні він пішов на вершину найближчої гори.

Почувши це, варта вихопила ножі, наставила їх до грудей старого:

— Зараз же веди нас туди!

— Ходімте,— погодився Хон Кіль Тон.— Мені й самому цікаво подивитися, як ви спіймаєте цього розбійника.

Довго вів Хон Кіль Тон губернатора і його варту. Ніч настигла їх у горах. Рано-вранці Хон Кіль Тон роз-

로인

будив губернатора, і вони пішли далі. Нарешті вони подолали останній підйом, і Хон Кіль Тон пішов прямо до кам'яних дверей. Губернатор і варта йшли за ним.

Раптом Хон Кіль Тон штовхнув двері, вони піддалися — і Хон Кіль Тон зник за ними, але й губернатор встиг проскочити слідом.

— Стій!— кричав губернатор. — Стій, а то я звелю закопати тебе живцем у землю.

— Та я ж не тікаю!— відповів старий.

Він випростався, скинув з плечей дрантя, закинув подалі палицю. Перед губернатором стояв молодий богатир Хон Кіль Тон.

З усіх сторін бігли до нього друзі, а попереду всіх поспішала його мати.

Губернатор все зрозумів. Він впав перед Хон Кіль Тоном на коліна, бажаючи помилування.

Хитрий Хон Кіль Тон сказав:

— Добре! Ми змилюємось над тобою. Піднесіть йому найбільший келих найміцнішого вина.

Зраділий губернатор випив вино до дна і зразу ж заснув безпробудним сном.

Тоді Хон Кіль Тон оголив половину його голови, переодягнув у жіночий одяг, міцно прив'язав його до осла, щоб губернатор часом не впав, і в такому вигляді вночі привіз до Сеула.

Вранці королю доповіли, що біля його палацу спить п'яний губернатор.

Король наказав привести губернатора в палац. Коли ж він побачив свого губернатора з наполовину оголеною головою та ще й одягненого у жіночий одяг, то так розгнівався, що в ту ж мить наказав відрубати йому голову.

Так здійснилось передбачення мудреця, що жив у лісі біля підніжжя старої гори.

ЯК СЕЛЯНИН ВРЯТУВАВ ЧЕЧЖУ

Ще було так давно, що на світі не було ще навіть наших дідів.

Захопили японці корейське місто Чечжу, стали в ньому чинити розбій та ще й похвалятися:

— Ми тут залишимося на віки-вічні. Ніколи корейцям не відібрати у нас Чечжу.

Скликав корейський король генералів і наказав їм вигнати загарбників з рідного міста.

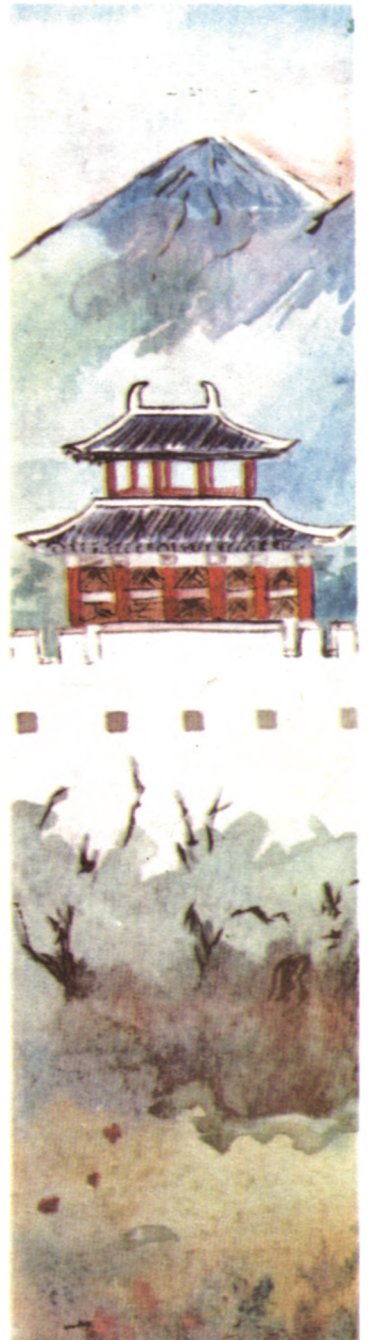
— А якщо ж не виженете, я зроблю з вас мішені для стрільців. Тоді хоч якась користь від вас буде!

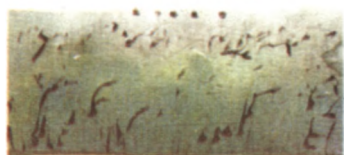
Вклонились генерали королю до землі і пішли. Кожен собі думає, як же вигнати японців із Чечжу. А місто це вважалося неприступним: його з усіх боків оточували колючі чагарники, та такі густі й високі, що жодна людина не могла продертися крізь них.

Багато днів думали генерали, як їм виконати наказ короля, та так нічого й не надумали.

Тоді генерал Те Іон Чіль вибрався на невисокий пагорб біля Чечжу, щоб подивитися, чи нема часом у чагарниках проходу.

Неподалік від себе Те Іон Чіль помітив старого селянина, який орав ниву. Генерал може б і не звернув на нього уваги, якби не почув, як селянин спересердя лаяв свого бика:

— Довго ти тупцюватимеш на місці? Ти ж не генерал Те Іон Чіль, щоб так, як він, ледарювати в той час, коли треба діяти!

Розгнівався генерал, підійшов до селянина і запитав:

— Як ти наслідився ляяти Те Іон Чіля? Хіба він не найрозумніший і не найхоробріший генерал у короля?

На це селянин відповів:

— Якщо він такий розумний і хоробрый, то чому ж він досі не звільнив Чечжу від ворогів?

— Ти сліпий і не бачиш, що місто оточене непролазною колючою огорожею!— кричав генерал.

— А хто заважає генералу знищити її?— запитав селянин.

— Балакун!— знову кричав генерал.— Огорожа ця охороняється і вдень і вночі.

— Якщо людина любить свою землю, вона зобов'язана захистити її від ворогів!— відповів селянин.

— То може ти знаєш, як вигнати японців із Чечжу?— глузливо запитав генерал.

— Знаю!— відповів селянин.— Дай мені через п'ятнадцять місяців сто воїнів — і Чечжу знову стане корейським містом.

— Ти, мабуть, забув, старий, що легше повернути назад випущену стрілу, ніж сказане слово. Я дам тобі вчасно сто воїнів. Та коли ти не виженеш японців, я накажу зробити із твоєї шкіри барабан!

З цими словами Те Іон Чіль залишив селянина у полі і подався до короля. Король довго сміявся, коли генерал розповів йому про селянина-хвалька, а насміявшись досхочу, сказав:

— Треба слідкувати, щоб цей хвалько не втік, бо тоді ми не зможемо відрубати йому голову.

Наступного дня королівські шпигуни весь час кружляли біля чібі¹ старого селянина. А увечері доповіли королю:

— Цілий день селянин склеював якісь маленькі паперові мішечки.

Пройшов ще день, і шпигуни знову доповіли:

— Селянин знову цілий день склеював такі ж самі паперові мішечки.

Так було протягом десяти днів. А на одинадцятий день шпигуни доповіли, що селянин цілий день склеював паперових зміїв.

— Він збожеволів!— сказав король.

Невдовзі королю доповіли про нові примхи старого селянина: він зібрав хлопчиків з усього села і з ранку до вечора пускає разом з ними паперових зміїв.

Зовсім розгнівався король. Хотів зразу ж відтяти голову селянинові, але Те Іон Чіль, поклонившись, заперечив:

¹ Чібі — невелика корейська селянська хатина.

— Великий і добрий наш правителю, я обіцяв цьому хвалькові чекати п'ятнадцять місяців. Його голова від нас нікуди не дінеться!

— Хай буде по-твоєму!— погодився король.— Ти ж слідкуй, щоб цей шахрай нікуди не втік!

Минуло літо, настала осінь, і здавалося, що селянин забув про свою розмову з генералом Те Іон Чілем. Всі дні він займався звичайними селянськими справами: збирав урожай, лагодив чібі, носив з лісу хмиз, в'язав сіті для ловлі риби.

Непомітно прийшла зима, а за нею — весна. Наближався час, призначений селянином для визволення Чечжу від японців. Все частіше і частіше стали з'являтися біля його чібі королівські шпигуни. Але селянин робив вигляд, що не помічає їх, і спокійно займався своїми повсякденними справами.

Одного травневого дня він вишов на пагорбок, пильно оглянув чагарники і задоволений повернувся до своєї чібі, де віч на віч зіткнувся з королівським шпигуном. Селянин посміхнувся до нього і сказав:

— Передай Те Іон Чілю, що з приходом дев'ятого місяця я буду чекати його воїнів.

І ось нарешті прийшла перша ніч дев'ятого місяця. Сто кращих воїнів, озброєних прекрасними луками, гострими стрілами і добрими мечами, непомітно підійшли до села, де жив старий селянин. Серед воїнів був і

кат. Король наказав йому привезти у палац голову старого селянина, якщо той не вижене японців з Чечжу.

Селянин вийшов і звернувся до воїнів:

— Повзїть за мною так тихо, щоб і лісова миша не почула ніякого шурхоту.

Воїни поповзли слідом за селянином. Коли ж до чагарників залишилося менше половини лі, селянин пошепки наказав воїнам зупинитись. Відібрав десять самих спритних юнаків, щось до них тихенько мовив — і вони швидко поповзли далі.

Несподівано зразу у десяти місцях спалахнув вогонь. Вітер підхопив полум'я і поніс його прямо на чагарники. Вогнище піднялось аж до неба, поглинаючи колись неприступні зарості.

— Мансе! Мансе!¹ — закричав селянин.

Дорога на Чечжу тепер була вільна. Бій тривав недовго. І дуже скоро самураї здалися у полон корейським воїнам.

Полонених було так багато, що поки селянин їх перераховував, почало світати, і до Чечжу прибув король зі своїми генералами.

Король звернувся до старого селянина:

¹ Мансе! — переможний заклик воїнів Корей.

— Скажи нам, як трапилось так, що вогонь знищив неприступні чагарники?

— Я наказав десятьом юнакам підпалити траву навколо фортеці, а вітер спрямував вогнище на колючі зарості.

— Ти брешеш!— закричав Те Іон Чіль.— Навколо фортеці не було ніякої трави. Інакше я б і сам наказав підпалити її!

— А хто тобі заважав посіяти цю траву?— запитав селянин.

Генерал розгнівався ще більше.

— Хіба ти не знаєш, що японці вбивали кожного, хто наближався до фортеці?!

На це селянин відповів:

— Щоб воювати, потрібно мати лук, стріли і меч. Та щоб перемагати ворога, потрібно бути хитрішим і розумнішим за нього. Так ось слухайте, як я переміг ворога.

Десять днів я робив мішечки і заповнював їх добірним насінням трав. Ще десять днів я майстрував паперових зміїв. До цих зміїв я поприв'язував паперові мішечки з насінням і запускав їх над чагарником. Змії чіплялись за колючки, насіння розсипалося, а вітер розніс його навколо фортеці. Весною насіння зійшло, а влітку виросла висока трава. Її я і підпалив сьогодні вночі, коли вітер подув у сторону Чечжу.

Королівські генерали, вислухавши розповідь селянина, розсердились

і закричали: «Ми й самі могли б до цього додуматися!»

Селянин поклонився і сказав:

— Легко зрубати дерево, що впало, легко додуматися до того, що вже придумано.

І селянин попрямував до річки лагодити свій човен, залишивши осоромленими короля і його генералів.

ДЗЕРКАЛЬНИЙ РАБ.

Не тепер це було, а в сиву давнину.

У одного корейського селянина народився у щасливу годину син. Він ріс не по днях, а по годинах, і вже у сім років став відомим своїми талантами на всю країну. Дійшла чутка і до японського імператора, що в Кореї є хлопчик, який уміє писати, читати, складати вірші, відгадувати надзвичайно складні загадки.

Не повірив цьому японський імператор, послав у Корею своїх придворних мудреців і наказав:

— Знайдіть корейського хлопчика і перевірте, чи він справді такий розумний і догадливий, як про це кажуть люди.

Поклонились імператорові мудреці, вийшли з палацу, сіли на корабель і вирушили в далеку дорогу. На морі дув попутний вітер, і скоро японський корабель пристав до корейського берега. Як тільки японські мудреці зробили кілька кроків, вони помітили малого хлопчика, що сидів на камені і читав вірші.

Найстаріший мудрець, послуховавши хлопчика, мовив:

— Це прекрасні вірші. Хто їх склав?

Хлопчик відповів:

— Я сам склав ці вірші.

소년

Мудреці не повірили хлопчику.
Тоді він сказав їм:

— Можете перевірити, чи вмію я
складати вірші. Скажіть мені будь-яку
фразу.

Один з японців сказав:

— *Поглянь, який місяць
над хвилями сяє...*

Хлопчик зараз же підхопив:

— *Опівночі небо
зірки розсипає.*

Японці були здивовані такою ре-
акцією хлопчика. Найстаріший з муд-
реців вирішив ще раз перевірити
хлопчика і сказав:

— *Стріла летить через моря
безкраї, пінні...*

Хлопчик додав:

— *А слово мудреця сильніш —
летить воно у Всесвіт безупинно!*

Коли ж. послі японського імпе-
ратора переконались, що цей хлопчик
тако сам пише чудові вірші, вони
вирішили перевірити його ви-
нахідливість.

— Скажи, — запитав його один з
мудреців, — чому птахи і щурі пода-
ють такі звуки: цвік-чуїк, цвік-чуїк?

し

Хлопчик, не замислюючись, відповів:

— Тому, чому свині і собаки кажуть: рвау, рвау!

Тут японські мудреці засміялись.

— Так ти, виявляється, дурненький: рвау, рвау — це собаче гарчання, а свиня ніколи не подає такого звуку.

Тоді розсміявся і хлопчик:

— Свині хрюкають «рвау, рвау» тоді, коли щурі щебечуть «цвік-чувік, цвік-чувік».

Гострий розум хлопчика мудрецьям сподобався.

— Скільки тобі років і як тебе звати?— спитали його.

— Мене звать Чой Чун Куан, і мені десять років.

Збентежились японці:

— Якщо в Кореї такі мудрі діти, якими ж мудримі в цій країні є дорослі! Ні, нам треба негайно повертатися на свої острови, щоб не ганьбитися тут.

І послі японського імператора сіли на корабель та негайно попливли в Японію.

Довго гойдав океан їхній корабель. Нарешті вони прибули до Японії і поспішили в імператорський палац.

Побачивши своїх послів, нахмурився імператор і наказав:

— Розкажіть, які в Кореї люди, чи правда, що там діти розумніші від наших стариків?

Злякалися послі: вони ж нікого в Кореї не бачили, ні з ким, крім

хлопчика, не розмовляли. Що ж вони могли відповісти імператорові?

Тоді найхитріший із них упав навколішки і сказав:

— Ясний син Сонця! В Кореї живуть хоробрі і непохитні люди. Вони навіть не знають, що ти існуєш на світі, і ніхто при згадці твого імені не падав навколішки і не доторкався чолом до землі.

Розгнівався імператор і закричав:

— Я піду на них війною!

І вся його челядь закричала:

— Ми підемо на них війною!

Коли ж імператор трохи заспокоївся, він наказав, щоб принесли йому із срібної зали бурштинову скриньку.

Слуги принесли бурштинову скриньку. Тоді імператор підняв руку, і по цьому знаку всі, хто був в залі, впали додолу. Придворні лежали, боячись підняти голову. Вони знали, що їхній повелитель піднімає вгору руку тоді, коли присуджує когось до смерті. Та на цей раз все обійшлося спокійно. Доки придворні лежали ниць, увіткнувшись носом у землю, імператор загорнув якийсь предмет у вату, поклав його в скриньку і запечатав її з усіх боків. Після цього він наказав придворним встати і звернувся до головного порадника:

— Ти відвезеш цю скриньку королю Кореї і скажеш йому, що коли він не вгадає до наступної осені, що заховано в моїй скриньці, то він найбільший дурень на землі.

제왕

Передихнувши, імператор додав:
— Я напишу загадку на кришці скриньки, і нехай корейський правитель напише відгадку нижче моїх рядків.

Взявши золоту туш і пензлик, імператор написав на кришці скриньки:

*Оболонка його
наче місячне сяйво,
Ніби сонце яскрава
жовта серцевина.
Що прислав я тобі у дарунок,
вгадай-но!
Що ховає в собі
цей ларець із бурштину?*

Порадник виконав наказ свого імператора. Він привіз королю Кореї бурштинову скриньку і передав слова японського імператора.

Зібрав король Кореї всіх своїх міністрів, вчених і сказав:

— Хто розгадає, що тут зберігається, той врятує честь свого короля і честь своєї країни.

Даремно прагнули королівські вчені дізнатись, що заховано в скриньці. Вони без кінця перечитували загадку, написану японським імператором, ходили навколо скриньки, розглядали її у збільшувальне скло, навіть нюхали бурштинову кришку, але ніхто так і не зрозумів, що поклав у скриньку японський імператор.

수색

А в цей час Чой Чун Куан прийшов у Сеул шукати собі роботу. Він ходив з двору у двір і вигукував:

— Чищу мідні дзеркала! Чищу мідні дзеркала!

Цей вигук почула дочка першого міністра і наказала винести хлопчикові своє велике мідне дзеркало. Його треба було відполірувати.

Чой Чун Куан взявся за роботу. Він так старанно тер дзеркало, що воно тріснуло. В цей час у двір зайшов перший міністр. Він побачив, що хлопчик зламав улюблене дзеркало дочки, і закричав:

— Розбійник! Це дзеркало коштує п'ять шматків срібла! Плати негайно!

— Пане мій!— сказав Чой Чун Куан.— Якби у мене було стільки грошей, хіба б я ходив по дворах полірувати дзеркала?

— Ну добре!— знову закричав міністр.— Ти залишишся у мене в рабстві, доки не виплатиш за розбите дзеркало. І звати будуть тебе віднині Дзеркальний раб.

З цього дня Чой Чун Куан став рабом.

Одного разу, прислужуючи міністру за столом, Дзеркальний раб почув, як міністр сказав дружині:

— Якщо через десять днів король не розгадає таємниці бурштинової скриньки, честь нашого королівства знає сорому.

Почувши такі слова, Дзеркальний раб сказав:

하인

— Нехай король покаже мені скриньку. Може я дізнаюсь, що в ній зберігається.

— Ах ти ж собака!— розсердився міністр.— Я сам не можу дізнатися, що сховано в скриньці, а ти — злидар, раб — хочеш бути мудрішим від міністра! За таке нахабство ти будеш битий палицями.

Та міністру не вдалося покарати хлопчика. Не встиг він взяти палицю, як у кімнату ввійшов королівський слуга, поклонився і сказав:

— Король наказав передати: перший міністр повинен бути найрозумнішим, найдогадливішим і найхитрішим підданам у короля. І тому, якщо таємниця скриньки через вісім днів не буде розгадана, кат відрубає голову і ніс першому міністрові і викине бродячим собакам, щоб вони з'їли їх.

Сказавши так, слуга поставив скриньку і вийшов геть.

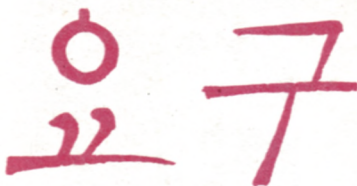
У горі і розпачі міністр бігав по кімнатах свого будинку і рвав на собі одяг. Він добре розумів, що йому ніколи не судилося дізнатися, що зберігається у скриньці, він уже уявляв собі, як кат точить свій меч, щоб відрубати йому голову і відрізати носа.

Тоді Дзеркальний раб знову сказав:

— Може я дізнаюсь, що зберігається в скриньці?

Тепер уже міністр не кричав. Він стояв на колінах і умовляв свого раба:

— Якщо ти дізнаєшся, що зберігається в скриньці, я подарую тобі

восьмикімнатний будинок і тисячу злитків срібла.

— Не потрібні мені ні будинок, ні срібло. Обіцяйте лише одне: відпустити на волю мене і всіх ваших рабів.

— Згоден!— закричав міністр.— Обіцяю тобі!

Тоді Дзеркальний раб підійшов до ларця і прочитав написане на ньому:

사유

Оболонка його

наче місячне сяйво,

Ніби сонце яскрава

жовта серцевина.

Що прислав я тобі у дарунок,

вгадай-но!

Що ховає в собі

цей ларець із бурштину?

Прочитавши ці рядки, Дзеркальний раб сказав:

— У нас є час. Нехай ця скринька простоїть шість днів у дуже тепломі місці. Через шість днів я скажу, що в ній є.

Так і зробили, як сказав Дзеркальний раб. А на сьомий день він підійшов до скриньки, приклав до неї вухо, потім взяв пензлик і, змочивши його тушшю, написав нижче рядків японського імператора відгадку:

В Корейі кожен хлопчик

знає:

У скриньці той, хто ранок

сповіщає!

— Ось відповідь на загадку,— сказав Дзеркальний раб.— Можете відправляти скриньку назад японському імператорові.

— Що ж все-таки у цій скриньці? — запитав міністр.— З твоїх рядків я нічого не зрозумів.

— Це не моя вина,— відповів хлопчик.— Більшого я сказати не можу.

— Виходить, ти обдурив мене! Тоді я тебе нікуди не відпущу. До кінця днів своїх будеш моїм рабом!

Коли ж міністр поставив перед королем скриньку, той прочитав написане хлопчиком і гнівно закричав:

— Де ж відповідь на загадку? Ти не виконав мого наказу. Гей, кат! Відрубати цьому дурню вуха і ніс!

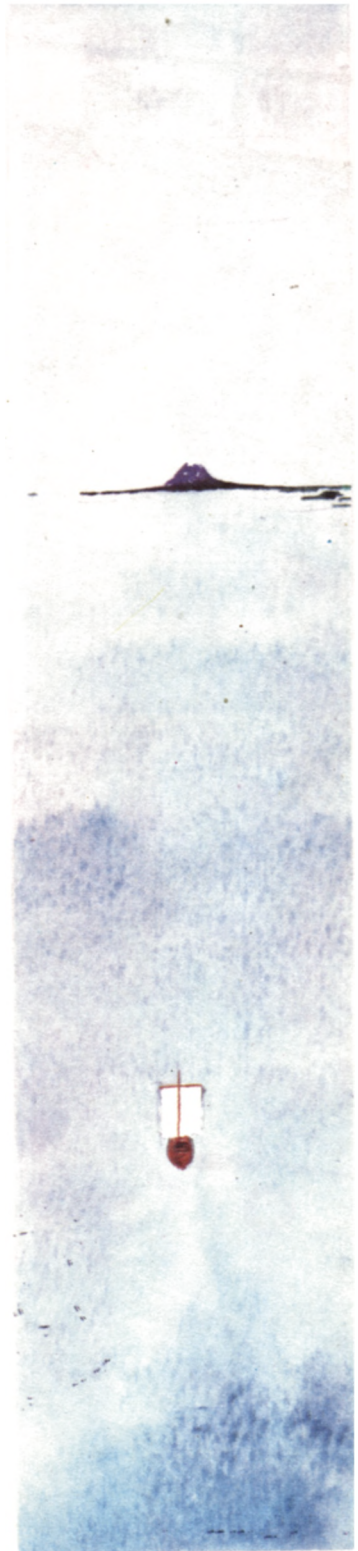
Міністр упав перед королем навколішки і зізнався, що напис на скриньці зробив його раб.

Тоді король сказав: «Я придумав цьому рабу хорошу кару. Нехай сам відвезе японському імператорові цю скриньку. Гнів імператора впаде на його голову — і тоді бути йому безголовим.

Як сказав король, так і зробили.

Посадили Дзеркального раба на корабель і привезли до Японії. У призначений день перед грізним японським імператором стояв корейський хлопчик. Він подав володарю скриньку.

Імператор глянув на скриньку, потім на Дзеркального раба і в гніві схопив шаблю:

— Де ж відповідь на мою загадку? Чому переді мною стоїть хлопчисько, а не перший міністр короля? Відповідай!

І він приставив меча до шиї хлопчика.

Дзеркальний раб показав на напис, який він зробив на скриньці, і сказав:

— Ось відповідь на твоє запитання, повелителю...

Імператор прочитав відповідь і злісно засміявся:

— Корейський король не зміг відгадати моєї загадки! У скриньці нема нічого живого. Весь світ тепер буде знати, що в Кореї живуть найбільш нерозумні люди!

По знаку імператора кат підійшов до Дзеркального раба, який і тепер без страху сказав:

— Загадка твоя, мудріший із мудріших, настільки проста, що її навіть я розгадав.

— Неправда!— закричав імператор.— У скриньці нема ніякої живої істоти!

— Якщо я помиляюсь, нехай мені відрубать голову!— сказав Дзеркальний раб.

— Через дві хвилини ти будеш без голови,— сказав імператор.— Знай же, що в скриньці заховане звичайнісіньке куряче яйце.

І задоволений імператор наказав відкрити скриньку.

Слуги зірвали зі скриньки печатки, підняли її кришку і від здивуван-

ня ледь не випустили скриньку з рук. В ній виявилось... курча. Маленький жовтий півник.

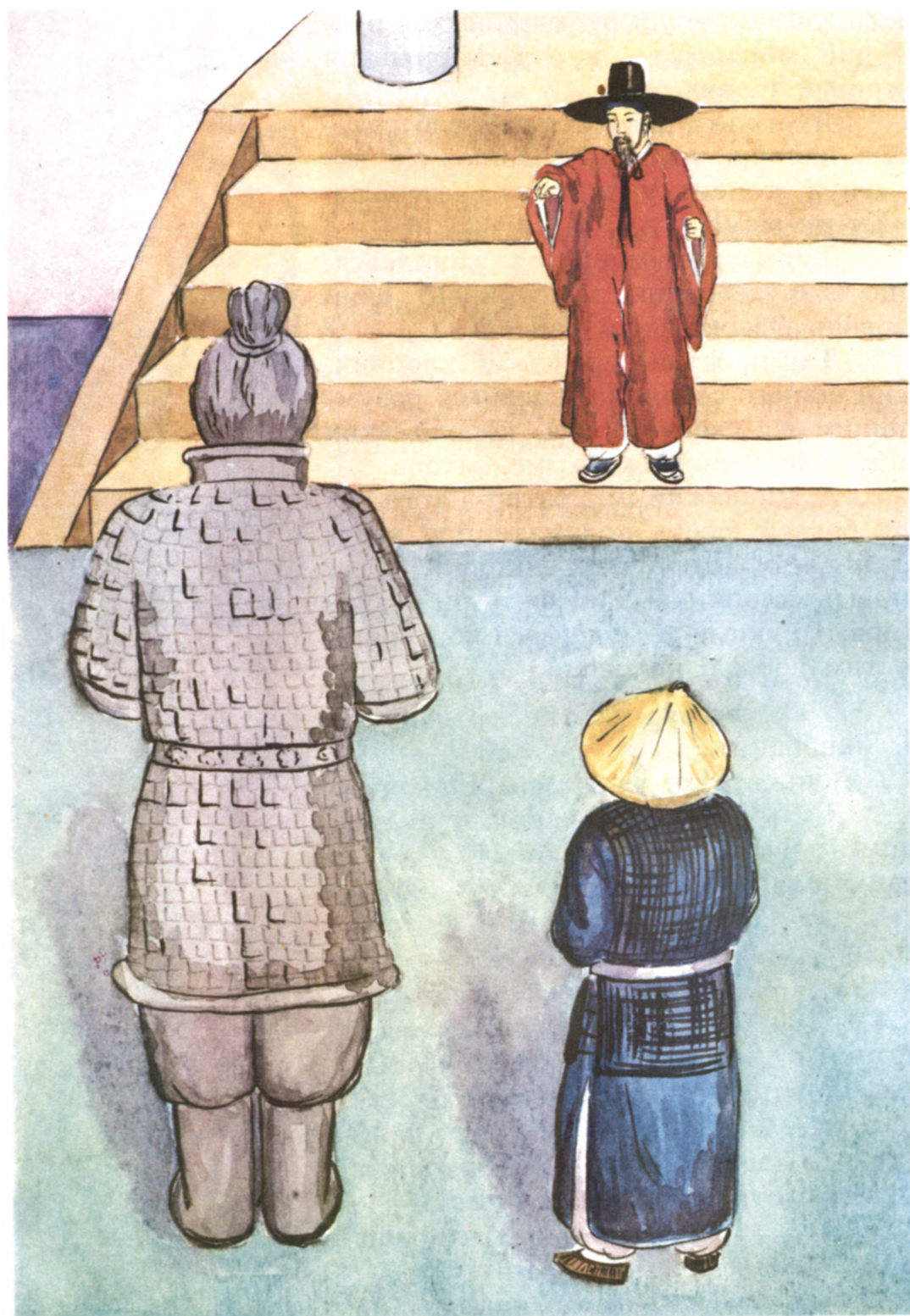
Як тільки Дзеркальний раб посадив півника на свою долоню, він витягнув тоненьку шийку і заспівав: «Ку-ку-ріку!»

Тут лише імператор здогадався, що означає надпис на скриньці, який зробив Дзеркальний раб.

Так простий корейський хлопчик, син бідного селянина, виявився розумнішим від свого короля, королівських міністрів і японського імператора.

А японський імператор з того часу боявся навіть подумати про війну з Кореєю. Ще б пак! Якщо в Кореї навіть хлопчики такі розумні і сміливі, то якими ж мудрими і хоробрими є там дорослі чоловіки!

ДОГАДЛИВИЙ СУДДЯ

Кось один торговець шовком поїхав у Пхеньян на ярмарок. Взяв він з собою тридцять маленьких сувоїв шовку, сів на осла і поїхав. В дорозі застала його ніч, але поблизу не було ні села, ні навіть покинутої фанзи. Лише недалеко від дороги стояла гробниця, огорожена широкою стіною. По обидва боки могильного горбка стояли дві кам'яні статуї.

Тут і вирішив провести ніч продавець шовку. Зв'язав він сувої разом, поклав їх під голову, ліг і заснув. Міцно спав продавець, втомлений дорогою, та коли прокинувся, побачив, що під головою в нього не шовк, а велика каменяка. Заплакав продавець. У нього не залишилося нічого: ні грошей, ні товару, і не знав він, як прогодує сім'ю.

Думав-думав бідолаха, що йому робити, і вирішив попрямувати в найближче село — поскаржитися на злодіїв судді. В тому селі справжній суддя поїхав надовго в Сеул. Замість нього жителі зробили суддею одного старого селянина. Він славився справедливістю і великим розумом. За цей шанували його люди.

Вислухавши скаргу торговця, старий селянин запитав:

— Ти нікого не бачив поблизу гробниці?

— Нікого,— відповів торговець.— Лише по обидва боки могильного горбка стояли дві кам'яні статуї.

— Тоді нехай їх привезуть в суд. Вони будуть свідками.

Здивувалися селяни: чи не збожеволів їхній суддя? Де це таке чувано, щоб кам'яні статуї були свідками в суді? Та з суддею сперечатися не можна. Як сказав старий, так і зробили.

Все село зібралося на суд. Всі хотіли почути, як суддя буде допитувати статуї. Але суддя дозволив впустити в зал лише тридцять чоловік. Перед початком роботи старий сам перелічив всіх, кому було дозволено бути присутнім на суді. Переконавшись, що на засіданні справді тридцять селян, він розпочав роботу суду.

Спочатку суддя прочитав кілька сторінок із знаменитих творінь корейських письменників, потім оголосив закони Кореї, які карали злодіїв тяжкою карою і, нарешті, дозволив говорити продавцю шовку, який розповів про все, що з ним трапилось.

Після цього селянин, що виконував обов'язки судді, урочисто і суворо звернувся до кам'яних статуй, які були встановлені в кімнаті суду:

— Відповідайте, кого ви бачили в ту ніч, коли злодії вкрали шовк?

Статуї, звичайно, мовчали. Тоді суддя голосно сказав:

법정

— За те, що ви не хочете відповідати на мої запитання, я присудив: кожна з вас одержить по двадцять ударів палицею. Будете знати!

І старий подав знак варті.

Варта схопила важкі дубові палиці і заходилась дубасити ними кам'яні фігури. Тут всі, хто був у залі суду, почали сміятися.

Почувши сміх, розгніваний суддя закричав зі свого місця:

— Сміятися з приговору судді — злочин! І я оголошую вам кару: кожен з вас перед заходом сонця повинен принести сюди штраф: один сувій шовку. Хто ж не принесе, той буде битий палкою. Ідіть і поспішайте!

Тут всі почали просити старого:

— Пане суддя, пожалуйте! Ви ж знаєте, що в нашому селі шовком не торгують, і нам нема де купити стільки шовкової тканини.

Та суддя сказав:

— Хто з вас повернеться без шовку, відвідає на собі дубової палки.

Всі поспішили розійтися, тому що знали — суддя слів на вітер не кидає.

Як суддя думав, так і сталось. До заходу сонця всі тридцять чоловік поклали до ніг судді по сувою шовку — рівно тридцять сувоїв.

Торговець побачив все це і радісно закричав:

— Це мій шовк! Це мої сувої!

Суддя сказав:

— Без сумніву твої!

전신성

І звертаючись до тих, хто приніс шовк, спитав:

— У кого ви купили цей шовк?

Всі в один голос сказали:

— У нашого крамаря. Він довго не хотів нам продавати, але ми заплатили йому утричі дорожче, бо не хотіли бути битими.

— Виходить, крамар украв цей шовк!— сказав суддя.— Заберіть у нього свої гроші і приведіть цього злодія до мене. Він одержить сто ударів палками по п'ятах.

Потім старий подивився на всіх і додав:

— Це кам'яні фігури допомогли нам знайти злодія: якби я не наказав їх бити, ви б не сміялися. Якби ви не сміялися, я вас би не штрафував. Якби я вас не штрафував, ви б не почали шукати шовк і не стали б платити утридорога. От і виходить, що злодія вам допомогли знайти статуї.

БРАТИ

Н одному селі жив селянин з дружиною; у них було два сини. З роками сини підростали, а батьки старіли. Коли Чан Мо — так звали старшого сина — минуло двадцять років, він одружився.

Як і водиться, старший син не покинув батьків. Він залишився жити з ними, щоб на старості літ батько й мати не знали ніяких турбот. Скоро одружився менший син. Його звали Чан Су. Оселився він на другому кінці села і став обзаводитися своїм господарством. Нелегко йому було. Сяк-так збудував він чібі, дивиться — нічим землю орати. Дістав плуг, та грошей нема, щоб купити бика. Зібрав гроші на бика — поміщику за землю нічим платити.

Та був Чан Су людиною роботящою: виходив у поле раніше інших селян, а додому приходив пізніше за всіх.

Тяжко жилося молодшому брату, та й старшому було нелегко. Адже йому доводилось турбуватись не лише про дружину і дітей: не можна було забувати і про старих батьків. І хоч жили брати упроголодь, і багато було у них турбот, вони були дуже дружними між собою.

Якось восени Чан Мо перелічив свої запаси рису і прийшов до

가정

висновку: «Небагато у мене зерна: всього десять мішків рису. А у брата Чан Су ще менше. Треба йому допомогти, але так, щоб він не дізнався про це».

Коли ж стемніло, Чан Мо взяв на плечі мішок найкращого зерна і відніс до оселі Чан Су. По дорозі зустрів якогось чоловіка, але в темряві не розібрав кого. Повернувшись додому, він вирішив ще один мішок віднести меншому братові. Аж бачить, що як було у нього десять мішків зерна, так і залишилось, не зменшилось. Нічого не може зрозуміти Чан Мо, та на роздуми не було часу. Взяв він ще один мішок на плечі і поніс до оселі брата.

На зворотному шляху він знову зустрів чоловіка і знову не розглядив, хто це був: темно було. Повернувся Чан Мо до себе і знову здивувався: як було в нього десять мішків рису, так і залишилося. Що за диво!

«Коли так, — вирішив Чан Мо, — віднесу я брату ще пару мішків».

І він знову попрямував знайомою стежкою на другий кінець села. А в цей час зійшов місяць, освітив стежку, і йти з мішком стало легше.

Коли Чан Мо пройшов половину дороги, побачив, що назустріч йому йде чоловік і також з мішком на плечах. А коли цей чоловік наблизився, Чан Мо пізнав свого молодшого брата Чан Су.

— Куди ти йдеш так пізно? — запитав він.

— А куди ти йдеш в такий пізній час?— запитав Чан Су.

І обидва брати все зрозуміли і весело розсміялись.

Виявилось, що Чан Су також вирішив допомогти братові і поділитись з ним своїм урожаєм. І вони одночасно носили один одному мішки з рисом.

Ось чому рису у Чан Мо не зменшувалось, хоч він уже відніс братові два мішки.

Знову розсміялися брати і міцно обнялися. І хоч мішки з рисом були важкими, та на серці у них було легко. Адже братерська любов і дружба робить легким будь-який тягар.

НАГОРОДА ЦАРЯ ПТАХІВ

Авним-давно, у далекі часи жили два брати: Хон Бу і Наль Бу. Наль Бу був дуже багатим, а Хон Бу — дуже бідним. Багатий дітей не мав, а у Хон Бу були донька і син. І часто дружина бідняка казала:

— Це нічого, що ми бідні, і у нас нема грошей, зате у нас ростуть прекрасні діти.

Хон Бу був таким бідним, що не мав навіть чібі. Він зробив з рисової соломи курінь та й жив у ньому з дружиною і дітьми. Щоб не померти з голоду, Хон Бу з дружиною плели на продаж сандалі з рисової соломи. За кожную пару сандалів вони одержували всього кілька мідних монет, так що нерідко їм доводилося лягати спати голодними.

Якось видалось дуже посушливе літо. На полях рис навіть не зійшов. І не стало в селі рисової соломи, з якої Хон Бу майстрував сандалі.

А у курені бідняка не залишилося жодного рисового зернятка. Діти його весь час просили їсти, а бідний Хон Бу нічим їм не міг зарадити. У курені не було навіть хмизу, щоб розпалити вогнище.

Плакала дружина бідняка, дивлячись на дітей, які страждають від голоду.

막심

Нещасний Хон Бу не витримав сліз дружини і дітей. Рано-вранці вирушив він до міста шукати будь-яку роботу.

І тоді дружина Хон Бу сказала крізь сльози своєму маленькому синові:

— Піди до свого дядька, скажи, що ми помираємо з голоду, і попроси у нього в борг хоча б одну міру рису. Якщо ж ти повернешся з порожніми руками — значить у твого дядька серце тигра.

Пішов хлопчик до Наль Бу. У першому дворі побачив биків, добре вгодованих поросят, багато гусей і качок.

Не встиг дійти хлопчик до другого двора, як на нього накинулися сторожові собаки. Мабуть, у багача було багато добра, якщо він тримав стільки злих собак.

Почувши собаче гарчання, з будинку вибігла служниця і закричала:

— Іди геть! Що тобі тут треба, нікчемний голодранець?

— Я племінник пана Наль Бу,— сказав хлопчик,— і мені неодмінно треба його побачити.

Служниця провела хлопчика до дядька. Той сидів на затіненій веранді і курич довгу люльку. Коли багач побачив обідраного голодного хлопчика, він вийняв з рота люльку і сердито запитав:

— Хто ти такий? Як ти сюди потрапив?

Хлопчик відповів:

— Я син вашого брата. Мої сестра і мама вмирають з голоду. Позичте нам хоч трохи рису.

Наль Бу, почувши прохання хлопчика, усміхнувся і відповів:

— Мій рис закритий у коморі, і я не знаю, куди сховав ключ. Якщо ж я дам тобі шматок м'яса, на тебе накинуться мої собаки і покусують. Коли я дам тобі макухи, свині від заздрощів почнуть верещати і ганятися за тобою. Коли я дам тобі міру чогось іншого, мені не буде чим годувати корів. Якщо я дам тобі трохи чумизи, кури від злості перестануть нести яйця. Отже, вихід для тебе один: тікай звідси якнайшвидше і ніколи більше не з'являйся перед моїми очима.

Дуже важко було хлопчикові повертатися додому з порожніми руками. Він ішов дуже сумний і весь час думав, де б йому дістати хоч трохи грошей, щоб купити щось їстівне і нагодувати маму і сестру. Раптом він побачив, що назустріч йому іде мисливець. За спиною у нього були прив'язані убиті зайці.

Мисливець зупинився біля хлопчика і сказав:

— Злий коршак у нашому селі знищив усіх курчат. Я вирішив убити коршака, але він літає під самими хмарами, а мої стріли не досягають такої висоти, щоб убити хижака.

Хлопчик підняв очі і побачив, що високо в небі літає коршак.

소리게

— Сховайтесь за цими кущами,— сказав хлопчик,— а коли коршак опуститься — не промахніться!

Як тільки мисливець причаївся, хлопчик упав на землю і прикинувся мертвим. Він лежав нерухомо кілька хвилин, а коршак все кружляв над ним і кружляв. Очевидно, це був дуже старий і обережний птах. Довго коршак дивився на хлопчика, який лежав, бездиханно розтягнувшись на землі, і, нарешті, не витримав і почав спускатися. Та як тільки коршак сів хлопчикові на груди, просвистіла стріла — і коршак упав, широко розпластавши крила.

— Дякую тобі,— сказав хлопчику мисливець.— Ти сміливий і розумний. Без тебе мені ніколи б не пощастило убити цього злодія. Ось тобі в нагороду низка монет.

Зраділий хлопчик заховав гроші і побіг додому.

У курені він побачив батька. Хон Бу не вдалося знайти ніякої роботи, і він сидів біля вогню розгублений і знедолений. Та коли син перед ним поклав гроші, Хон Бу повеселішав. Він пішов у місто на базар, купив рисову солому і почав знову плести для сусідів сандалі.

Проходив день за днем, прийшла весна. А весною прилетіли птахи і почали звивати гнізда. І дві ластівки влаштували своє гніздо над самим входом до куреня Хон Бу.

Влітку в ластівчиному гнізді з'явилися пташенята. Вони завжди були голодними. Побачивши бідняка або його дітей, вони широко розкривали роти. І щоразу одержували по кілька зернин чумизи, іноді навіть дощового черв'яка.

Скоро ластовенята почали вчитися літати. Якось, коли вони сиділи на гілці дерева, до них підкралася велика змія. Побачивши це, Хон Бу закричав:

— Змія! Змія! Скоріше злітайте!

Маленькі ластівки почули крик бідняка і зразу ж перелетіли на сусідню сосну. Та одне пташеня ще погано літало і впало в траву. Хон Бу підняв його і побачив, що в нього зламана лапка. Він перев'язав лапку, відніс пташеня в курінь і наказав дітям щодня його годувати.

Коли ж надійшла осінь, ластівка вже весело скакала і літала по куреню. Згодом Хон Бу виніс її в лісок і випустив. Ластівка легко спурхнула, защебетала і зникла в ясному небі. Вона полетіла в царство птахів, де ніколи не буває морозів і де живе мудрий і справедливий цар птахів.

Коли ж цар птахів помітив ластівку з кривою лапкою, він дуже здивувався:

— Триста років царюю я над птахами, але ніколи не бачив, щоб у ластівки були криві лапки.

Ластівка розповіла цареві про все, що з нею трапилося, як її врятував івилікував бідняк.

— Немає більшої вади, ніж невдячність. Ось тобі насіння гарбуза. Весною віднесеш його людині, яка тебе врятувала.

Коли ж з моря подув теплий весняний вітер, ластівка полетіла до берегів Кореї. Летіла вона два дні, а на третій побачила знайомий курінь. Вона сіла на дах куреня і голосно защебетала.

Хон Бу прокинувся від веселого щебету, вийшов з куреня і зразу ж помітив знайому ластівочку, яка підлетіла до нього і сіла на простягнуту до неї долоню. Раптом Хон Бу помітив на долоні гарбузову насінину. Задоволений бідняк посадив насінину на своїй грядці. Через три дні насінина проросла. Паросток тягнувся все вище і вище. Якось вранці на ньому з'явилися три квітки, а через кілька тижнів квітки перетворилися на маленькі гарбузинки. Вони дуже добре росли, наливалися соком, і незабаром їх уже можна було їсти.

Хон Бу хотів їх зрізати, та дружина зупинила його.

— Нехай,— сказала вона,— підростуть ще. Ми зробимо з них великі посудини для води і продамо їх багатим людям.

Хон Бу послухав дружину, і скоро гарбузи стали такими великими, що розрізати ножем їх уже було неможливо. Тоді бідняк взяв пилку і розпиляв перший гарбуз. Як тільки гарбуз розпався, з нього вийшов красивий маленький хлопчик і поставив

사의

на землю біля ніг бідняка два флакони: золотий і срібний. Хлопчик вклонився і сказав:

— Справедливий цар птахів послав тобі привіт. Той, хто вип'є ковток із золотого флакона, завжди буде здоровим, хто вип'є із срібного — завжди буде молодим.

Сказав так хлопчик і одразу ж зник.

Бідняк відніс дарунок царя птахів і почав пиляти другий гарбуз. Як тільки він розпиляв другий гарбуз, з нього вискочило шість майстрів. У кожного з них був інструмент: у першого — сокира, у другого — пила, у третього — долото, у четвертого — рубанок, у п'ятого — лопата, у шостого — лом.

Майстри відразу взялися за роботу і швидше, ніж в голові проноситься думка, збудували восьмикімнатний будинок з двома верандами і трьома дворами.

Зробивши свою справу, тесляри поклонились і зникли.

Коли ж Хон Бу прийшов до тям від того, що в його садибі відбулося, він сказав дружині і дітям:

— Тепер подивимося, що в третьому гарбузі. Добре було б знайти там хоч трохи рису, тому що сьогодні на обід у нас нема жодного зернятка!

І він почав пиляти той гарбуз.

Коли розпались половинки третього гарбуза, із нього з шумом вискочили гуси, качки, фазани, кури,

індики. Останніми з нього вискочили два маленьких віслюки. Вони несли на собі мішки з золотом і сріблом.

Добре і щасливо почали жити Хон Бу з дружиною та дітьми. Щасливо також зажили їхні сусіди, тому що Хон Бу нікому не відмовляв у допомозі. І чим більше грошей він роздавав бідним, тим більше ставало в його мішках золота та срібла.

Дійшла чутка до Наль Бу, що брат роздає біднякам гроші. Розсміявся багач, не повіривши людським розповідям:

— Звідки у цього злидня гроші? У нього і соломи для сандалів нема.

І вирішив багач піти до Хон Бу, дізнатися, чи не вмер його брат з голоду. Прийшов він до Хон Бу — очам своїм не повірив. Замість куреня — восьмикімнатний будинок з двома верандами і трьома дворами. У першому дворі — бики, коні, у другому — кури, гуси, фазани, індики. В третьому — прекрасний сад.

Яких тільки тут не було дерев! І яблуні, і персики, і груші, і абрикоси... А цвіли дерева так, що в кінці села було добре відчутно їх запах.

Підійшов Наль Бу до будинку Хон Бу, бачить — сидить брат на веранді і грає в шахи з сином. Веранда вся застелена тигровими шкірами.

Багач від злоби і заздрості ледве не помер. А Хон Бу, побачивши брата, вийшов назустріч і запросив його на веранду. Довго терпів Наль Бу, а

потім не витримав і запитав, звідки у бідняка таке багатство взялося. А Хон Бу ніколи не говорив неправди. Він і тепер нічого не утаїв від брата і розповів йому все, як було.

Повернувся багач додому і зразу ж примусив служницю принести йому гніздо ластівки. Служниця виконала наказ хазяїна. Вона знайшла під карнизом будинку гніздо ластівки. В ньому сиділо троє пташенят.

Вранці, коли в будинку всі ще спали, Наль Бу витяг з гнізда пташенят, двох з них убив, а третьому переламав лапку і заніс в кімнату.

Все літо лікував багач бідне пташеня, а восени випустив його на волю. Покалічена ластівочка полетіла в царство птахів.

Коли ж цар птахів побачив скалічену пташку, він запитав її:

— Розкажи мені, хто тебе скривдив. Як ти стала калікою?

Ластівочка розповіла все: як багач убив її брата і сестру, як їй зламав лапку, а потім вилікував і випустив на волю.

Цар птахів вислухав гірку розповідь ластівки і сказав:

— Ось тобі насіння гарбуза. Весною ти віддаси його людині, яка зламала тобі лапку.

Пройшла зима і настала весна.

Якось, коли багач сидів на веранді і курич люльку, він почув щebet ластівки. Наль Бу відчинив вікно і зразу ж помітив свою знайому.

짐
몹

쌀눈

Як тільки він вибіг у двір, ластівка підлетіла до нього — і на землю упала гарбузова насінина. Багач схопив цю насінину і почав шукати місце, куди б її посадити. Він боявся, щоб злодії не вкрали чарівних гарбузів, коли прийде час їх збирати. І вирішив Наль Бу посадити насінину біля самого будинку, щоб завжди бути поряд з чудовою рослиною.

Ціле літо багач не змикав очей — вартував свою дорогоцінну рослину. Він розпушував землю, поливав гарбузовий паросток чистою водою, відгороджував його вдень від гарячих променів сонця, накривав циновками у холодні ночі.

Чарівна рослина добре росла, до осені вкрила весь будинок багача. Замість трьох гарбузів у Наль Бу виростало п'ять. Він ходив щасливий і гордий.

А гарбузи з кожним днем ставали все більшими і більшими. Скоро вони стали такими великими, що під їх вагою почав тріщати будинок. Довелося Наль Бу переїхати з дружиною у прибудову, де він тримав зерно.

Багач і його дружина ні на крок не відходили від казкових гарбузів. Наль Бу сторожив їх вночі, а дружина — вдень. Можна було вже збирати гарбузи, та Наль Бу вважав, що чим більшими вони виростуть, тим більше в них вміститься скарбів, на які він розраховував.

Нарешті гарбузи вирости такими великими, що поламали черепицю бу-

динку, продавили стелю і звалилися в кімнату. Наль Бу почав їх витягати з будинку, та виявилось, що вони не проходять у двері. Довелося зламати стіну, щоб викотити їх на подвір'я.

Наль Бу не дуже переживав: він добре знав, які величезні скарби виявились у гарбузах брата.

Коли ж гарбузи викотили на двір, Наль Бу наказав закрити ворота, щоб ніхто йому не заважав, і почав пиляти перший гарбуз. Той виявився таким великим і міцним, що багач тричі відпочивав, доки розпиляв його. Коли ж половинки розпались, з гарбуза вийшло десять танцюристів. Вони зразу ж почали співати і танцювати. Наль Бу з дружиною із задоволенням дивилися на цей дармовий концерт.

— Танцюристи з'явилися, щоб порадуватися нашому щастю,— сказав багач дружині.— І все ж вони мені вже набридли: мені не терпиться дізнатись, які чудеса приховані в інших гарбузах.

І він крикнув старшому танцюристові:

— Іди вже геть!

Старший танцюрист не образився: він поклонився і сказав:

— Тобі подобались наші пісні і танці. Заплати нам десять тисяч лян¹ — і ми підемо геть.

¹ Лян — корейська монета.

휴식

Трясучись від злості, багач насипав їм мішок монет — і танцюристи пішли геть.

Наль Бу почав пиляти другий гарбуз. Він сподівався, що із другого гарбуза вискочать майстри, які й збудують йому новий будинок. Та з другого гарбуза вийшло десять бритоголових монахів і почали канючити у Наль Бу допомогу. І хоч Наль Бу намагався випровадити їх із садиби, нічого з цього не вийшло. Відомо ж, що монахи найбільш скупий і найбільш набридливий народ на землі. І хоч Наль Бу був скупердягою, довелося дати монахам тисячу лян, щоб вони пішли.

— Не тужи!— сказав він дружині.— Уже в третьому гарбузі ми певно знайдемо срібло і золото.

Та коли Наль Бу розпиляв третій гарбуз, із нього вийшла велика група платних плакальщиків, а за ними йшли носії: вони несли мертве тіло. Плакальщики почали так голосити, що аж сусіди багача почали стукати в ворота, щоб дізнатися, що трапилося.

— Забирайтесь геть!— закричав Наль Бу на плакальщиків.— Хто вас сюди кликав?!

— Ми підемо тоді, коли одержимо гроші на похорони тіла і купівлю жалібного одягу,— сказали вони і ще голосніше заплакали.

Наль Бу злякався, що на цей крик до нього увірвуться сусіди. Він же не буде при сусідах пиляти інші

гарбузи. І він вимушений був дати плакальщикам десять тисяч лян.

Із четвертого гарбуза вискочили п'ять співачок. У кожної з них була своя пісня. Перша заспівала про дванадцять місяців, що складають рік; друга — про тридцять днів, що складають місяць; третя — про години, що складають день; четверта — про смерть старого року; п'ята — про народження нового року. Коли ж співачки закінчили співати, вони почали вимагати від багача, щоб він віддав їм всі запаси зерна, які були в його коморах.

— Нічого я вам не дам!— закричав Наль Бу.— Всі гроші я вже роздав. А тепер ви ще хочете залишити мене без зерна!

Та співачки й не думали йти без плати.

— Ти розбагатієш знову, коли розпиляєш п'ятий гарбуз,— сказали вони.— Якщо ти не накажеш своїм слугам навантажити все зерно на волів і коней, що стоять на твоєму першому подвір'ї, ми будемо співати до світанку.

Хочеш не хочеш, а довелося багачеві віддати все зерно, що було у нього в коморах.

Трясучись від жадоби і нетерпіння, Наль Бу почав пиляти п'ятий гарбуз. Це був найбільший і найміцніший гарбуз. Сонце уже давно закотилось за гору, прийшла ніч, а Наль Бу все пиляв і пиляв. Та нарешті гарбуз розколовся. Із нього вир-

вались страшений вітер і шалене полум'я. Вітер звалив будинок, а полум'я перетворило його на велике вогнище.

Даремно Наль Бу і його дружина кликали сусідів на допомогу.

Ніхто їм не допоміг, тому що вони самі ніколи нікому не зробили ніякої доброї справи.

Коли ж Наль Бу побачив, що загорілась його скриня, де він зберігав своє золото,— не витримав і кинувся у вогонь.

Так і загинув багач.

І ніхто в селі за ним не пошкодував. Та й ми за ним плакати не будемо.

МАТЕРИНСЬКА ЛЮБОВ

Авним-давно у селі, недалеко від міста Кесона жила бідна селянська родина. Чоловік працював на полі у багатого сусіда, а його дружина пекла на продаж рисові хлібці. Так і жили вони, ледве-ледве зводили, як кажуть, кінці з кінцями.

Був у них син Хан Сек Бон, якого вони любили більше за саме життя. Дружно жила ця сім'я, доки не нагрянула на неї велика біда: батько тяжко захворів і помер. Помираючи, наказав дружині:

— Нехай наш син стане вченим, тоді всі його будуть шанувати.

Дружина пообіцяла чоловікові виконати його останню волю.

Коли ж Хан Сек Бону виповнилося сім років, мати сказала:

— Час прийшов виконувати волю батька. Десять років тобі доведеться вчитися. За цей час пізнаєш тисячу ієрогліфів, вивчиш найкращі вірші, навчишся медицині і прочитаєш філософські книги. Після цього ти зможеш витримати екзамен у Сеулі і стати вченим, як наказував твій батько.

Хан Сек Бон пішов учитися в Кесон, а мати залишилася одна в своєму маленькому будиночку. У селі ніхто краще за неї не вмів випікати рисові хлібці. Вони були і смачні, і красиві, завжди однакові — рівні і

대면

пухкі. І тому сусіди купували хлібці тільки у неї.

Не було жодного вечора, щоб мати не думала про сина. Вона дуже сумувала без нього, тужила і плакала. А вночі вираховувала, скільки ще пройде років, місяців і днів, аж коли вона побачить свого дорогого хлопчика.

Та днів до зустрічі залишалось ще багато. І от якось увечері мати почула біля своєї чібі чийсь кроки. Вона відчинила двері. На порозі стояв її син. Хан Сек Бон був стомлений далекою дорогою. Матері так хотілося кинутися до сина, притиснути до своїх грудей.

Та вона цього не зробила, навіть не посміхнулася до нього, лише запитала:

— Чому ти повернувся раніше строку? Хіба ти вже засвоїв всі науки і можеш складати іспит?

Хан Сек Бон не чекав такої суворості зустрічі, заплакав і сказав:

— Я дуже стомився. Я пройшов багато десятків лі і не їв нічого з учорашнього дня. Нагодуйте мене, я трохи відпочину і все вам розповім.

Ой, як матері хотілося пригорнути сина до серця, поцілувати, почастувати всім найсмачнішим, що було вдома, і покласти спати. Та вона знову тільки запитала:

— Хіба ти вже засвоїв всі науки, які повинен був засвоїти за десять років?

Син запевнив:

— Я вже засвоїв всі науки і тому повернувся до вас раніше строку.

— Ну що ж, тоді візьми папір, пензлик, туш і напиши перші десять ієрогліфів.

Син витягнув із мішечка туш і пензлик, а мати задула каганець і звернулася до сина:

— Ти будеш малювати ієрогліфи в темряві, а я тим часом пектиму хлібці.

Через деякий час мати вигукнула:

— Хлібці готові!

І з цими словами запалила каганець. Хан Сек Бон показав матері свою роботу. Ієрогліфи вийшли некрасивими, нерівними, а в деяких місцях були навіть плями.

Тоді мати сказала:

— Поглянь на мої хлібці.

Хан Сек Бон подивився на материні хлібці. Вони були рівні, красиві, однакові, ніби мати пекла їх, як завжди, при світлі.

А мати поклала руку синові на плече і промовила:

— Повертайся, сину, в Кесон і приходь додому, коли прийде строк і ти будеш знати досконало все, що годиться тобі знати.

Почав благати Хан Сек Бон:

— О, мамо, дозвольте мені залишитися хоч би до ранку! Я йшов до вас багато днів і ночей, і нема у мене сили знову вирушати у таку далеку дорогу.

— Нема у тебе часу для відпочинку,— відповіла суворо мати.

— Ось тобі хлібці на дорогу і прощай!

Пішов Хан Сек Бон нічними гірськими стежками. Нелегкою була дорога до стародавнього міста Кесона. Не раз ставали йому на перешкоді гірські потоки і чулося лиховісне завивання диких звірів.

Хан Сек Бон ішов і гірко плакав. Йому здавалося, що мати жорстока і несправедлива до нього, що вона розлюбила його за ті роки, що він жив у Кесоні.

Вранці він розв'язав хустину, де лежали хлібці, і знову побачив, що хлібці, спечені у темряві, були чудові — один в один!

І тоді Хан Сек Бон вперше замислився: «Мати змогла в темряві прекрасно виконати свою роботу, а я не зміг. Виходить, що вона робить свою роботу краще, ніж я!»

І Хан Сек Бон поспішив до Кесона.

Прошло ще п'ять років — і знову мати почула чийсь кроки біля своєї хатини. Вона відчинила двері і знову побачила сина.

Хан Сек Бон простягнув до матері руки, але мати сказала:

— Чи всі ти науки засвоїв, що прийшов додому?

— Всі,— відповів син.

Він витягнув з мішечка папір, туш і пензлик, задув світло. Через десять хвилин звернувся до матері:

— Тепер можете запалити світильник!

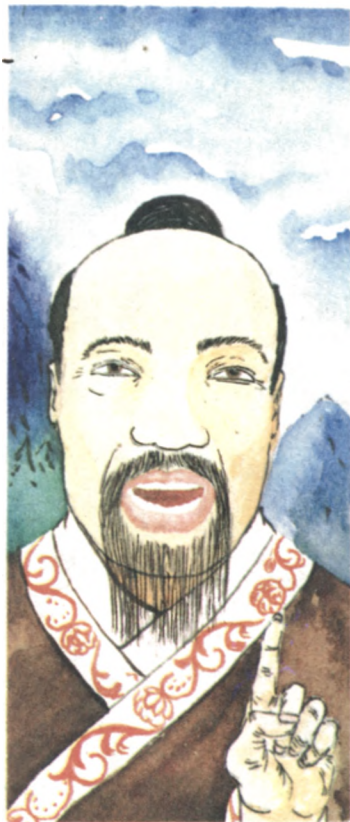
Мати засвітила в кімнаті і підійшла до сина. Перед нею лежав аркуш паперу, заповнений ієрогліфами. Написані вони були чітко, рівно, красиво, один в один.

І тоді мати скрикнула і прилинула до сина:

— Як же я тебе чекала, мій милий синку! Як же я скучила за тобою! Дай же мені надивитися на тебе, дай пригорнути тебе до серця!..

Минули роки, і Хан Сек Бон став знаменитим вченим. Коли його учні запитували, як він став таким вченим, Хан Сек Бон відповідав:

— Материнська любов навчила мене не шкодувати сил, робити все добре і чесно. А хто робить свою роботу добре і чесно, той досягне всього, чого захоче.

СМЕРТЬ СКУПОГО БАГАЧА

У

одного селянина народився син. Був цей селянин таким бідним, що не міг навіть прогодувати свого сина. І коли хлопчикові виповнилося сім років, довелося віддати його у найми до багатого сусіда. З ранку до вечора працював хлопчик на багатія, але ніколи хазяїн не був ним задоволений, завжди лаяв і чіплявся до нього.

І хоч хлопчику жилося дуже важко, та він нікому не скаржився і завжди дивував всіх своїм розумом і веселою вдачею.

Незабаром після того, як хлопчику виповнилося дванадцять років, прийшла в це село біда. Стали в селі хворіти і помирати люди. Кожного дня ховали близьких, і ніхто не знав, як зупинити це велике лихо.

Жив у цьому селі розумний і прозорливий старий чоловік. Він був таким старим, що вже сам не пам'ятав, скільки йому років. Він скликав селян і сказав:

— Є у тайзі корінь женьшень. Той, хто вип'є хоч один ковток його настою,— буде здоровий, хто вип'є весь настій одного кореня — проживе сто років.

Почувши ці слова, багач, у якого працював хлопчик, відразу ж рушив у ліс. В той же день пішов у ліс і

치세술

산삼

хлопчик. Обидва вони вирішили розшукати чудодійний корінь женьшеня.

Три дні шукав цей корінь багач. На четвертий день він побачив п'ять пелюсток квітки женьшеня. Закричав від радості багач, засміявся на весь ліс: не кожному випадає таке щастя — знайти женьшень. Знав багач, що в Сеулі за такий корінь дадуть стільки грошей, що одному не під силу їх нести.

Та багач, замість того, щоб викопати корінь, дістав із-за пояса ніж і почав робити зарубки на деревах, що росли навколо женьшеня. Раптом він помітив свого наймита. Той ішов невеселий і весь час дивився собі під ноги. Багач одразу здогадався, що хлопчик нічого не знайшов.

Помітив хлопчик свого хазяїна, підійшов до нього і сумно так сказав:

— Три дні шукаю я рятівний корінь, три дні я не спав, не їв, не відпочивав. Та ніде не бачив я квітки женьшеня.

Засміявся хазяїн:

— Де тобі знайти такий корінь! Хіба ти не знаєш, що Бог завжди допомагає багатому? Поглянь, що я знайшов біля тієї папороті.

Хлопчик глянув на папороть і побачив п'ять пелюсток квітки женьшеня.

— Хазяїн!— радісно вигукнув хлопчик.— Ви знайшли цілющий корінь. Тепер наше село буде врятоване. Я допоможу вам викопати цю чудову знахідку.

І хлопчик витяг із-за пояса кістяну лопатку. Та хазяїн раптом розгнівався, вирвав у хлопчика лопатку і закинув її у кущі.

— Не втручайся не в свою справу! — закричав він. — Я хочу, щоб корінь підріс і став важчим. Я прийду сюди через рік і знайду цей корінь по своїх зарубках на деревах. Тоді мені дадуть у Сеулі мішок грошей.

Заплакав хлопчик:

— Щодня умирають у нашому селі наші близькі й рідні. Навіщо вам золото, якщо вимре все наше село?!

— Забирайся звідси! — закричав хазяїн. — Це я знайшов корінь, він мій! І вже моя справа, що я з ним зроблю!

Нічого не сказав хлопчик. Повернувся і знову пішов у глуху тайгу.

Коли він зник, багач подумав: «Досить мені піти звідси, як цей хлопчисько вкраде корінь. Треба було його вбити».

Кинувся лиходій у погоню за хлопчиком, обшукав довкола усі кущі, але той ніби крізь землю провалився.

Повернувся багатій під вечір до своєї знахідки і ліг спати. А вранці, як тільки зійшло сонце, багатій викопав корінь, розпалив багаття, поставив на вогонь казан з водою. І, поки нагрівалась у казані вода, згадав багач про хлопчика, згадав і зареготав:

— Я завжди казав, що цей хлопчисько дурний. Невже я став би шукати корінь, щоб поїти дорогоцінним

분노

소년

відваром убогих сусідів! Яке мені діло до них! Нехай собі помирають або шукають самі цей цілющий корінь. Я ж вип'ю весь відвар один і проживу сто років.

Коли вода закипіла, багатій опустив корінь у казанок. Вода в ньому кипіла, клекотіла, відвар ставав все густішим і густішим. І от, нарешті, ліки були готові. Багатій зачерпнув з казана чашку відвару. Та в той час, коли жорстока людина піднесла до рота чашку, із-за ближнього дерева несподівано з'явився хлопчик. Він подивився в очі багатієві і запитав:

— Навіщо тобі довге життя, коли ти не хочеш робити добро і допомагати в біді сусідам?

— Ти мені набрид!— злісно закричав багач.— Корінь мій! Я знайшов його і вип'ю весь відвар сам!

Жодного слова не сказав більше хлопчик багатієві, повернувся і знову пішов у тайгу.

Коли хлопчик зник, жадібний багач знову підніс чашку з відваром до рота. Та не встиг він зробити жодного ковтка, як із кущів вискочив тигр і ударом лапи убив його наповал.

Довго чекали в селі повернення багача. Всі сподівалися, що він принесе цілющий корінь, і хворі стануть здоровими і сильними. Але проходили дні, а багача все не було.

А хлопчик тим часом невтомно блукав по тайзі і шукав рятівний женьшень. Одного разу забрів він у

такі хащі, що й опівдні там було темно, наче вночі.

Шлях йому перегородили порослі мохом скелі та колючий чагарник. Поблизу чулося гарчання тигрів. Але мужній хлопчик не відступив і не повернувся додому. Весь час він думав про своїх вмираючих сусідів, пам'ятаючи, що лише женьшень може врятувати від загибелі його село.

І ось хлопчик став продиратися крізь колючі чагарники. Незабаром одяг його перетворився на лахміття, по обличчю текла кров; за кілька годин він пройшов не більше десяти кроків. Бідолаха знемагав від втоми. Йому здалося, що він зараз упаде і більше вже не підніметься.

Раптом хлопчик помітив неподалік мерехтливий вогник. Зібравши останні сили, він зробив крок до цього вогника, але вогник повільно поплив уперед, ніби манячи його за собою. Хлопчик зробив ще кілька кроків — і диво: більше він не відчував уколів колючих кущів, не падав на слизькому мосі, не провалювався у барлоги, залишені дикими звірями.

Як довго йшов хлопчик — він і сам не знав. Тільки раптом вогник перестав пливти, зупинився і обсипався в траву яскравими іскрами. І хлопчик відразу ж побачив, як із трави з'явилася довгождана квітка женьшеня. П'ять пелюсток квітки легенько коливались на своєму стеблі, ніби хотіли сказати: «Корінь тут, корінь тут! Нехай візьме його той, хто не шкодує

목적

свого життя заради порятунку інших!»

Нема чого й говорити, як зрадів хлопчик. Обережно викопав він дорожній корінь, загорнув у хустку і поспішив додому.

Тепер шлях його був легким і безпечним. Перед ним розступалися дерева, на болотах з'являлися стежки, глибокі струмки мілили, при його появі люті тигри втікали в гори. А все це тому, що нема в світі людини сильнішої за ту, яка робить людям добро і не думає про нагороду.

Рано-вранці хлопчик був уже у себе в селі. А опівдні всі жителі випили по ковтку чудового настою і відразу видужали. І більше в цьому селі ніхто ніколи не хворів.

ЧОРНА КОРОВА

ила собі дівчинка. Звали її Ме Фа. Коли їй виповнилося дев'ять років, померла її мати. Ме Фа залишилася з батьком. Вона готувала йому обіди, чистила одяг, прибирала в кімнатах і завжди була слухняною та уважною.

Кожного ранку дівчинка вибігала у двір з торбинкою чумизи. Побачивши її, голуби і ластівки сідали біля її ніг. Ме Фа насипала птахам зерно чумизи і, доки вони клювали, слідкувала, щоб сусідська кішка не скривдила яку-небудь пташку. Скоро голуби і ластівки так звикли до дівчинки, що клювали зерно прямо з її рук.

Так Ме Фа і жила, поки батько не одружився з жорстокою і лінивою жінкою. А в тієї жінки була дочка — теж жорстока і лінива. Її звали Ен Фа.

Мачуха і Ен Фа не любили працювати. Цілими днями вони крутилися перед дзеркалом, приміряли різне вбрання і завжди буркотіли на Ме Фа.

Вони примушували її працювати з ранку до пізнього вечора. Ме Фа чистила рис, ходила в ліс за хмизом, слідкувала за вогнищем, прала і крохмалила білизну, полола город, поливала квіти, вивітрювала циновки.

Якось у місті було призначене урочисте свято. Гінці їздили вулицями, зупинялися на перехрестях і сурмили, оголошуючи:

— Народе Сеула, слухай! Через десять днів наш король в супроводі своєї свити пройде вулицями Сеула від Західних воріт до Східних, від Західних до Східних! Зустрічайте свого короля! Будьте веселі й чепурні, веселі й чепурні!

З того дня бідній Ме Фа доводилося працювати навіть вночі. Вона вміла добре шити, і мачуха наказала їй зшити святковий одяг для себе і для Ен Фа.

Нарешті прийшли святкові дні.

Мачуха і Ен Фа встали вдосвіта і до обіду приміряли своє святкове вбрання. Вдень вони пішли дивитися на процесію короля. А щоб Ме Фа не надумала теж піти на свято, мачуха поставила перед нею цілу міру з неочищеним рисом і чан з-під води, який вже давно порозсихався.

— Ось,— сказала мачуха,— очистиш до заходу сонця весь рис і наллеш чан водою. Та гляди, щоб рис був очищений до останнього зернятка, а чан щоб був наповнений водою доверху.

І, сказавши так, мачуха разом з Ен Фа вийшла.

Заплакала Ме Фа. Хіба може одна дівчинка зняти пальцями лузгу з цілої міри зерна, та ще й залити водою розсохлий чан!

Та не довго плакала Ме Фа. Не було в неї часу для сліз. Вона сіла на циновку і взялася за роботу. Не минуло й хвилини, як дівчинка почула над собою якийсь шум. Вона підняла очі і побачила велику кількість голубів. Вони трохи покружляли над головою Ме Фа, опустилися до її ніг і одразу ж почали очищати рис своїми дзьобами.

Ме Фа не встигла й озирнутися, як побачила перед собою купку чистого, білого, прозорого рису. Дівчинка так зраділа, що ледве не забула залити водою розсохлий чан. Вона побігла до криниці, набрала відро води, вилила її в чан і знову побігла до криниці, а, повернувшись, побачила, що чан порожній. Вся вода з нього витікла, бо чан був увесь в тріщинах.

Знову заплакала Ме Фа. Адже якщо вона не виконає наказ мачухи, то ця зла жінка зживе її зі світу.

Раптом дівчинка почула чийсь веселий свист. Вона витерла сльози і побачила, що на даху фанзи снує зграйка ластівок. І кожна ластівка тримає в дзьобі грудочку глини. Не минуло й години, як всі тріщини були заліплені глиною. Чан тепер не протікав, і Ме Фа залила його водою.

Коли Ме Фа закінчила всю роботу, вона почула звуки гонга і удари в барабан. Це розпочався хід короля по вулицях Сеула.

Ме Фа швиденько переодяглася у свій простенький, але добре накрохмалений одяг, і побігла на вулицю.

Такого урочистого свята вона ще ніколи не бачила. Тридцять два скороходи несли парадні королівські ноші. На скороходах були яскравожовті костюми і дуже високі ковпаки. Попереду йшли сурмачі й барабанщики. Позаду, за ношами, йшла королівська варта із срібними дзвониками і цимбалами, флейтами і віялами. А далі за вартою простували високопоставлені сановники. На них були високі капелюхи, прикрашені малиновими китичками і різнокольоровим пір'ям. За сановниками йшли слуги. Вони несли скрині із запашними напоями, всілякі солодощі і фрукти. Короля дівчинці побачити не вдалося: він сидів на ношах, які були закриті з усіх боків шовковими ширмами. Та Ме Фа була дуже задоволена тим, що вона бачила таку красиву процесію, чула прекрасну музику, вона була зачарована королівськими воїнами.

Коли ж мачуха і Ен Фа повернулися додому, Ме Фа вже встигла переодягтися у свій старий одяг. Мачуха побачила, що рис очищений, а чан налитий водою. Від цього вона ще більше не злюбила дівчину. А Ен Фа весь час хвалилася:

— Якби ти знала, яке там все було красиве! Як грали королівські музиканти! Як всі милувалися моїм прекрасним вбранням!

На другий день королівська кавалькада знову мала пройти вулицями Сеула.

І знову всю ніч Ме Фа шила святкове вбрання мачусі і Ен Фа.

Опівдні, перш ніж поїхати з дому, мачуха сказала Ме Фа:

— Поки не виполеш бур'ян на городі і в саду, не смій заходити до фанзи.

І знову бідна дівчинка залишилася одна. Вона сиділа на землі і не знала, що їй робити: бур'яну на городі і в саду було стільки, що одна людина і за тиждень не впорається.

І раптом в саду з'явилася чорна корова. Вона подивилася на Ме Фа великими добрими очима і швидко почала їсти бур'ян. Минуло зовсім небагато часу, а всі грядки і клумби були чисто виполотими.

Вдячна Ме Фа сказала чорній корові:

— Спасибі тобі, велике спасибі!

Відповіла чорна корова людським голосом:

— Будь і ти доброю до всіх бідних і скривджених, тоді відчуєш, що ти щаслива. А зараз іди за мною, і в кожній лунці від моїх копит ти знайдеш срібну монету...

Сказавши так, корова пішла з садиби до лісу. Ме Фа пішла за нею. В кожній лунці лежала срібна монета... Коли корова дійшла до лісу, дівчинка зупинилася і сказала:

— Прощавай! Тепер у мене стільки грошей, що я можу нагодува-

암소

ти всіх голодних на нашій вулиці.

Корова нічого не відповіла, лише хитнула головою, ніби прощаючись з Ме Фа, і зникла в густому лісі.

Коли дівчинка повернулася додому, мачуха накинулася на неї:

— Негідниця! Мені самій довелося розпалювати піч. Я забруднила собі руки!— кричала мачуха. — До того ж, мені довелося самій мити казан, щоб зварити рис. Тепер у мене мозолі на пальцях!

— Вибачте мене,— сказала Ме Фа.— Але я не посміла не послухатися чорної корови.

І вона розповіла все, що з нею трапалося.

Коли мачуха і Ен Фа побачили у дівчинки гроші, у них від жадібності затрусилася руки.

— Ви можете взяти собі скільки захочете!— сказала Ме Фа.

— Не потрібні нам твої гроші!— сказала мачуха.— Ми будемо мати їх і без тебе.

На другий день мачуха і Ен Фа пішли в сад і вдали, що прополюють траву.

Трапилось так, як вони і гадали: до них підійшла чорна корова і почала їсти бур'ян, який виріс за ніч.

Очистивши сад від бур'яну, корова спокійно пішла до лісу. За нею попрямували мачуха і Ен Фа з мішками в руках. В них вони збирали гроші, що лежали в лунках від копит чорної корови.

Дійшовши до лісу, корова зупинилася. Тоді мачуха відломила від шипшини колючу гілку і почала нею бити корову.

— Йди далі!— галасувала жадібна жінка.— Кожний твій крок — це нова монета! Не смій зупинятися, ледащо!

Корова махнула хвостом і, не озираючись, пішла далі в ліс. За нею, не відстаючи, йшла мачуха зі своєю дочкою. Ліс ставав все гущішим і гущішим. Заходило сонце, ставало все темніше. Повіяло холодом. Та жадібні жінки не зупинялися і весь час ішли за коровою.

Раптом вони злякано заверещали. Тільки тепер лиходійки побачили, що чорна корова завела їх у величезне болото. З кожним кроком мачуха і її дочка провалювалися все глибше і глибше в болотну трясовину. Тепер вони вже не кричали на чорну корову, а плакали і благали:

— Врятуй нас! Ми більше ніколи не будемо тебе бити, тільки врятуй нас!

Корова відповіла так:

— За все своє життя ви нікому не зробили добра. Від вас ніколи нікому не було ніякої користі. То нехай же буде хоч якась користь від вашої смерті.

Сказавши так, чорна корова двічі вдарила копитом об землю. І відразу мачуха і Ен Фа перетворилися на дві великі болотяні купини.

А вранці, коли зійшло сонце, на обох купинах сиділи птахи і лісові звірята. Вони були раді тому, що на цих купинах можуть грітися на сонці і бачити ще здалеку своїх ворогів: хижого тигра і ненажерливу лисицю.

Ну, а Ме Фа скоро вийшла заміж за королівського барабанщика і прожила багато років без печалі і горя.

ЯК ЧОРТИ ЗАГУБИЛИ СРІБНІ Й ЗОЛОТІ ПАЛИЦІ

сь що люди розповідають. В одному селі жив бідний старий чоловік. І була в нього величезна гуля на лівій щоці. Всі над ним тішились із-за цієї гулі, якої він ніяк не міг позбутися.

Одного разу вирішив старий до лісу за хмизом піти. Тільки не пощастило йому цього дня: зовсім небагато знайшов він сушняку. Довелося бідолашному попрямувати в далекий ліс. А в далекому лісі сушняку виявилось ще менше.

Вже темніти почало, а старий ледве невеличку в'язанку зібрав.

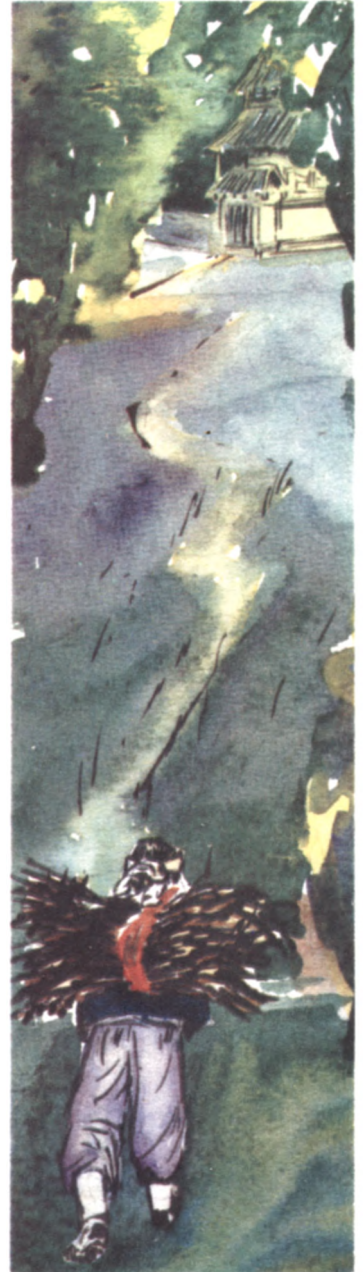
Пішов невдаха додому. Не пройшов і половини шляху, як застала його в дорозі ніч.

Захвилювався старий. «Де ж мені ночувати?— подумав він.— Невже надворі, під відкритим небом?»

Тільки-но подумав,— раптом біля стежки з'явилася покинута фанза. Огорожею обнесена, з високими воротами.

«Заночую тут»,— вирішив бідняк і зайшов у двір.

Бачить — двір весь травою поріс. Ніхто, виходить, у цій фанзі не живе.

포인

Зайшов бідняк в хатину, знайшов у далекому кутку ліжку і ліг спати.

Вночі прокинувся старий від сильного шуму. Прислухався, глянув у вікно. виявилось — це лісові чорти у двір прийшли та гратись почали. У кожного чорта в руці палиця: у ко-го золота, у кого — срібна. Цими па-лицями чорти й підняли такий шум. Б'ють, куди заманеться: по воротах, по паркану, по деревах.

Злякався старий — раптом чорти його помітять! Обов'язково поб'ють. І вирішив сам чортів налякати.

Старий любив співати. І мав він такий сильний голос, що як тільки заспіває, то у вікнах будинків папір рветься.

Заспівав що було сили.

«Зараз,— думає,— налякаю чор-тів своїм голосом».

А чорти прибігли на голос старо-го, стоять — не ворухнуться. Певно, дуже подобалося їм, як дідуган співає. Так і співав старий до самого ранку. А коли почало світати, відлягло у ста-рого від серця. Побачив він, що чорти у зворотний шлях збираються.

Раптом найбільший чорт покло-нився старому і запитав:

— Скажіть, дідусю, звідки у вас такий чудовий голос?

Старий йому відповів:

— Голос мій ховається у моїй гулі на лівій щоці.

Подивився найбільший чорт на інших чортів і попросив:

— Продайте нам, шановний дідусю, гулю. Ми за неї добре заплатимо.

— Беріть, — мовив старий. — Але подаруйте мені ваші палиці — дуже приємно вони стукають.

Зійшло сонце, й чорти відразу ж зникли. А палиці покидали біля порогу. Помацав старий ліву щоку, а гулі немає.

Позабрав він замість хмизу срібні й золоті палиці і пішов до Сеула. Продав він там свою здобич за великі гроші. А грошей було стільки, що прийшлося йому купити коня та навантажити його мішками з монетами.

Їде старий додому, посміхається: і гулі позбувся, і гроші придбав.

В'їхав старий у своє село, всі здивувались: звідки у нього кінь? Почали розпитувати, де це він так розжився. Розповів дід про все, нічого не приховав.

А в селі по сусідству з цим старим жив інший дідуган, дуже багатий. І в нього теж була гуля, ще більша, але на правій щоці. Почув він розповідь бідняка і розсердився: «Не буде так, щоб цей убогий мав грошей більше за мене! Піду до чортів і теж обдурю їх! Ще й гулі позбудуся».

І в той же вечір пішов багач у ліс. Знайшов він там фанзу, про яку розповідав старий бідняк, забрався в неї і почав чекати ночі. І дочекався.

Зібрались опівночі чорти у дворі, підняли неймовірний галас. Б'ють, ку-

ди заманеться, своїми золотими і срібними палицями.

Закричав багач що було сили. Співав він нескладно, але так голосно, що з дерев почало сухе гілля на землю падати.

Почули чорти, як почав багач співати.

— Ага,— мовив найбільший чорт,— знову до нас цей старий прийшов, обдурити нас хоче.

Оточили чорти багача, слухають його пісню, посміхаються. А багач від радощів, що обдурить зараз чортів, дере горло, не жаліє.

Замовк він на мить, щоб перевести дух, а великий чорт його і питає:

— Скажи, дідусю, звідки у тебе такий красивий голос?

А старий тільки і чекав цього запитання, відповідає:

— Голос мій ховається в моїй гулі на правій щоці.

Зареготали чорти:

— Ах ти старий брехун! Ти нас вчора вже обдурив, а сьогодні знову хочеш?

Тут найбільший чорт каже:

— Приліпив я твою гулю собі на щоку й думав: от зараз заспіваю! Спробував — нічого не вийшло. Нема в твоїй гулі ніякого голосу. На, забирай її назад!

І з цими словами чорт приліпив багатому дідуганові гулю на ліву щоку.

Тут і сонце встало, чорти завили, загіготіли, заверещали та й зникли

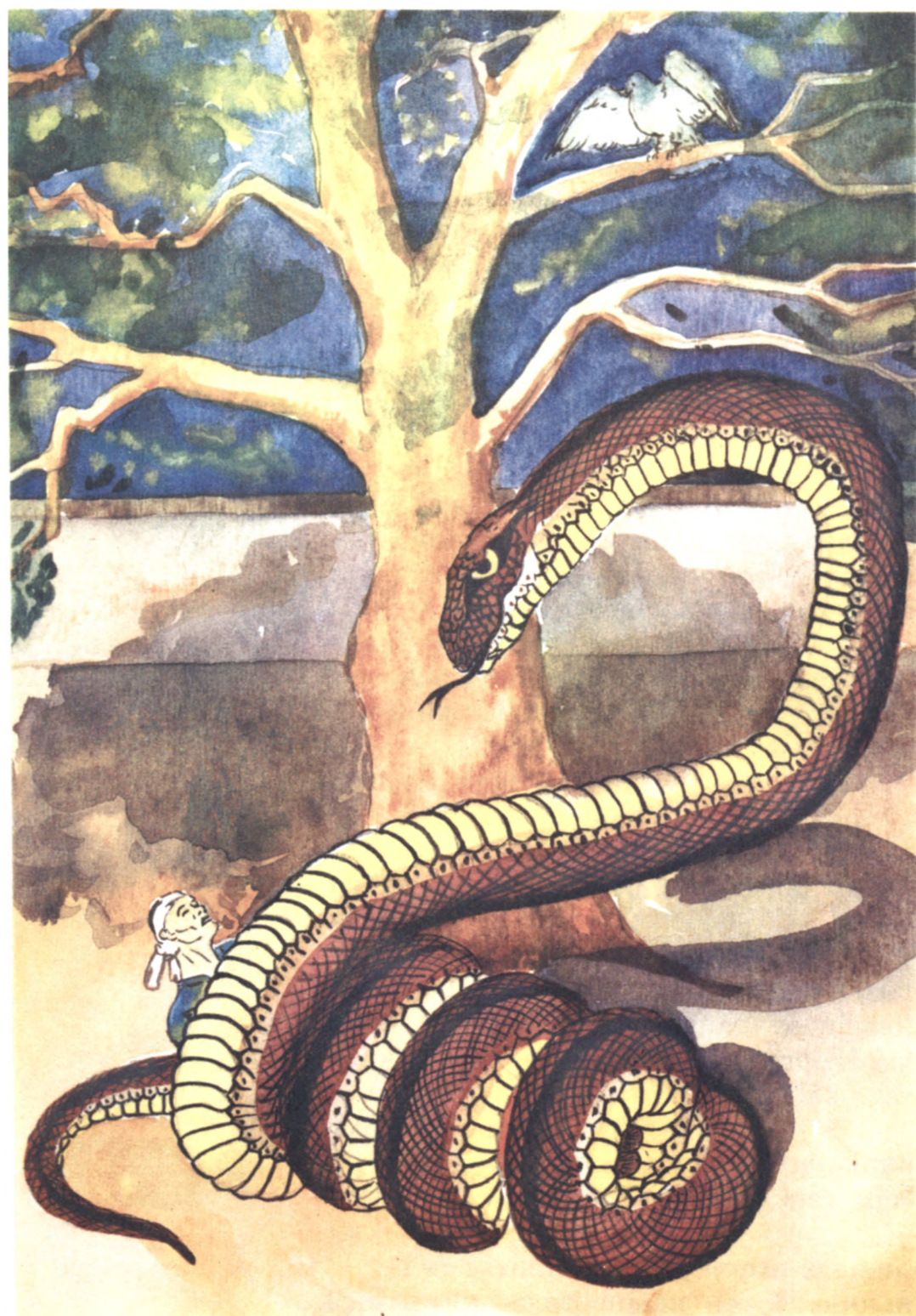
악마

разом із срібними та золотими палицями.

А старий багач так до кінця життя і жив з двома величезними гулями на правій і лівій щоці.

БІДНЯК ТА ГОЛУБКА

Ж

ив в одному селі селянин. Був він такий бідний, що біднішого за нього нікого не було. Хоч селянин і не боявся ніякої роботи, але все одно не міг вибитися зі злиднів. І тоді вирішив він піти до міста. Можливо там якимось прогудується.

Далекий шлях до міста. Десять днів потрібно було йти пішки по лісах, по долинах, по крутих гірських стежках. А в бідняка не було ні цибулини, ні зернинки рису, ні зубочка часнику. Вирішив він добувати собі їжу дорогою до міста мисливством. Змайстрував собі лука, вирізав десять стріл та й пішов. Іде день, іде два, то зайця підстрілить, то кролика вб'є. Так і пройшло непомітно десять днів. Дивиться бідняк, а у нього залишилося всього дві стріли.

Засмутився бідняк: далекий ще шлях до міста, а чи багато підстрілиш дичини, коли в тебе лише дві стріли?

Ліг він відпочити під тінистим деревом і почав міркувати, що ж його робити. Раптом бачить,— під самісінькою верхівкою дерева в'ється біля гнізда з жалісним криком сиза голубка: змія повзе по стовбуру до гнізда, пташенят хоче зжерти.

Підскочив селянин, схопив лука, натягнув тетиву, прицілився — змії

김

прямо в око і попав! Мертвою впала змія з верхівки дерева.

А голубка, радісно воркуючи, почала кружляти над головою у селянина. Закинув селянин лука за спину і пішов далі. Залишилась тепер у нього одна-єдина стріла.

«Ну,— міркує бідняк,— цю стрілу треба берегти.— Мало що може трапитись у дорозі!»

Почав він шукати яку-небудь печеру, щоб від звірів на ніч сховатися. Раптом бачить — мерехтить попереду вогник. Пішов він на цей вогник і опинився біля брами великого храму.

Вартовий впустив селянина у двір, кинув оберемок соломи в садку, а бідному селянинові нічого більше і не треба. Простягнувся він на соломі і заснув міцним сном.

І ось сниться бідняку, що хтось його душить.

Прокинувся він і не може поворухнути ні рукою, ні ногою. Обвився навколо нього велетенський змії і ось-ось задушить. А на дереві поруч сиза голубка сидить й жалібно воркує.

Зібрався з останніми силами бідняк й питає змія:

— За що ти мене хочеш вбити?

— За те, що ти сьогодні вдень убив стрілою мою дружину,— відповідає змії.

Бачить бідняк, що приходить йому кінець, почав благати про помилування:

— Відпусти мене, змію, а я будь-яке твоє прохання виконаю.

Змій відповідає:

— Був колись і я людиною. За мою жорстокість і злість перетворив мене чаклун на змія.

Це закляття загубить свою силу, коли опівночі на вежі храму заб'є великий дзвін. Зроби так, щоб той дзвін забив сьогодні опівночі, і я помилую тебе. Якщо ж тобі це не вдасться — прощайся з життям.

Підійшов бідняк до вежі і бачить: ніяк не добратися йому до дзвона. На всіх дверях замки висять великі та важкі. Знадвору теж не доберешся: жодної драбини поблизу немає.

Замислився бідняк, не знає, що йому робити. А змія поруч лежить, очей з нього не зводить. До півночі лише хвилина залишилася.

І в цю мить згадав селянин, що у нього ще є одна стріла з залізним наконечником.

Зрадів: якщо наконечник вдарить у дзвін, той обов'язково задзвенить. Хоча й тихо, але задзвенить! Натягнув селянин тетиву, прицілився і випустив останню стрілу.

Задзижчала стріла, зникла в вишині, а дзвону немає. Не продзвенів дзвін. Мабуть, у нічній темряві не зміг селянин добре прицілитися.

— Зараз ти помреш! — прошипів змія.

І тільки він хотів кинутися на селянина, як раптом з висоти дзвіниці почулося легке, ледь чутне бовкання.

Почувши його, змія з жахливим хрипом, звиваючись, виповз за ворота

храму і там одразу перетворився на людину.

Здивувався бідняк: як це дзвін сам задзвенів? Довго він не вірив своєму щастю, а потім ліг знову на солому і заснув.

Коли він прокинувся, сонце стояло вже високо. Подякував бідняк сторожу за притулок і пішов. Але як тільки підійшов він до вежі, побачив на землі мертву сизу голубку.

Зрозумів тоді селянин, хто врятував його вночі від неминучої смерті. Це сиза голубка вдарилася своїм тільцем у дзвін, щоб почулося рятівне бовкання.

Так віддячила голубка біднякові за те, що він врятував її діточок.

РОЗБИТЕ ДЗЕРКАЛО

уже давно це було. Тоді в корейських селах ніхто й не знав, що на світі існують дзеркала. В селах дзеркал не було, а в Сеулі вони були. Якось сільському купцеві довелося поїхати у справах до Сеула. Там він купив собі дзеркало, упакував його в скриню та й привіз додому. Вдома купець нікому не розповів про своє придбання: ні дружині, ні матері, ні батьку, ні сину.

Коли нікого не було в кімнаті, купець відчиняв скриню, де лежало дзеркало, й дивився в нього. Дуже подобалось йому дивитися в те дзеркало.

Помітила дружина, що чоловік частенько відчиняє потайки скриню, і вирішила дізнатись, що він там ховає. Вибравши час, коли купця не було вдома, відчинила вона скриню, нахилилась і заглянула. А з скрині на неї дивилась молода, красива жінка. Заплакала вона:

— Мій чоловік привіз собі нову дружину! А мене тепер з дому на двір вижене!

Почула її плач мати купця, прибігла дізнатися, що трапилось. А та й каже їй кризь сльози:

— Мій чоловік ховає в скрині нову дружину. На мене він тепер і дивитись не захоче!

린섹

Глянула мати в скриню, а звідти на неї стара баба дивиться.

Накинулась стара на молоду:

— Боги, мабуть, розум у тебе забрали! Це мені потрібно плакати. Мій син привіз собі нову матір! Мене він тепер і признавати не захоче!

І стара також почала плакати. Так сиділи вони обидві — стара й молода — і голосно плакали.

Почув їх батько купця — прибіг дізнатися, що трапилось. Почали жінки навперебій розповідати йому про свої нещастя. Одна каже, що чоловік привіз нову дружину з Сеула, друга — що він собі нову матір привіз. Обидві плачуть та й на скриню показують.

Підійшов старий до скрині, відчинив її, глянув і закричав не своїм голосом:

— У вас обох очі на потилиці! Нема тут ні жінки, ні матері, а привіз мій син собі нового батька!

І почав теж плакати.

Так сиділи вони втрьох: дружина, мати, батько — і голосно, на всю хату, плакали.

Почув їх із двору син купця. Йому нещодавно виповнилося сім років, але він був найвідоміший бешкетник та розбишака на всій вулиці. Прибіг хлопчик до кімнати, в одній руці тримаючи цукерку, а в другій — великий камінь. Мабуть, він щойно за собакою гнався.

Бачить хлопчик, що й мати, й баба, й дід плачуть і все на скриню

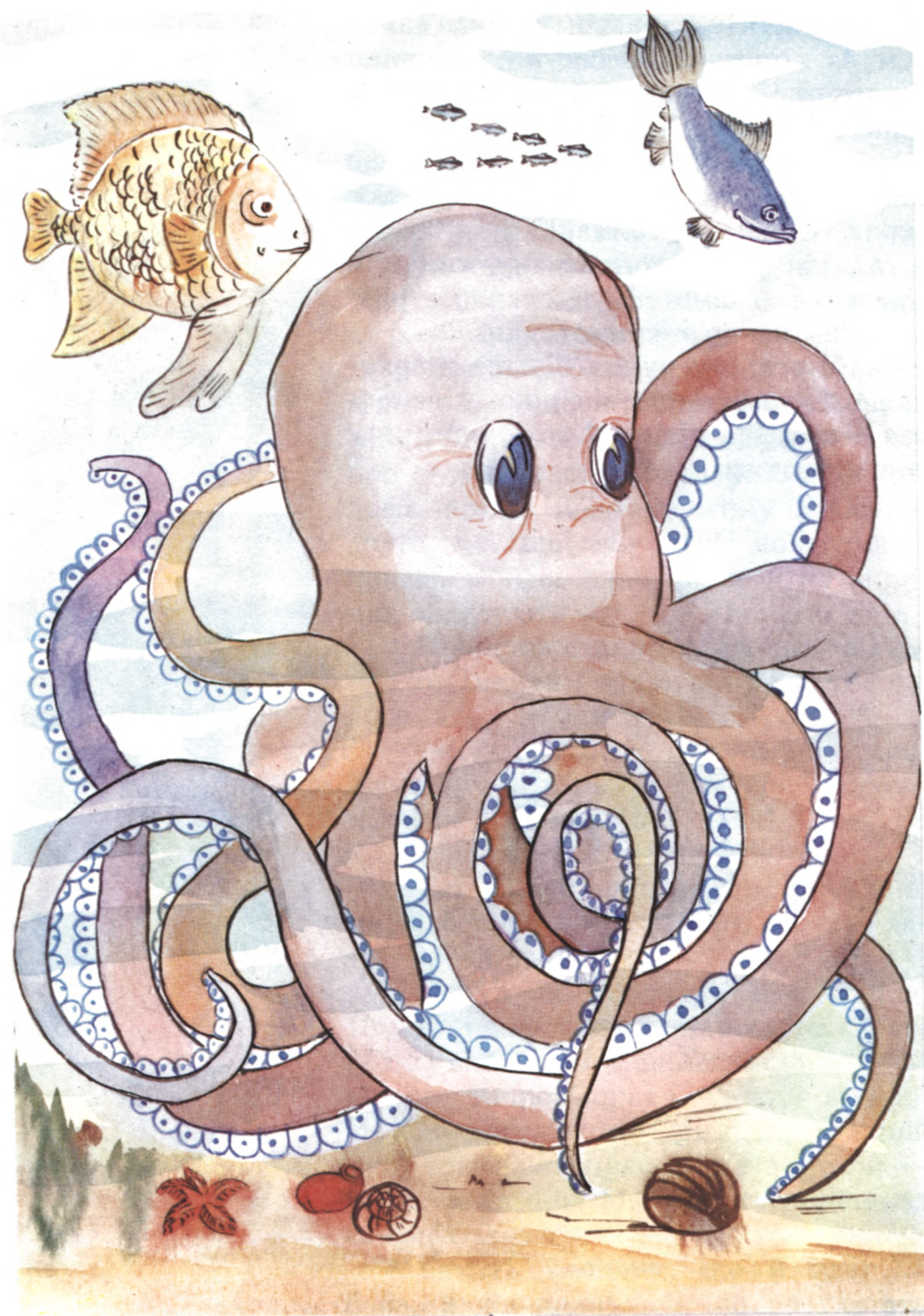
показують. Заховав він руку з каменем за спину й заглянув у скриню. Дивиться — в скрині якийсь хлопчик сидить і в руці цукерку тримає.

— Ах ти негідник!— закричав син купця.— Ти у мене цукерку вкрав. Ось тобі, тримай!

І він з усього розмаху кинув в хлопчика камінь. Дзеркало розлетілось на дрібні шматочки.

Не стало у купця більше дзеркала. А все тому, що він нікому не показав своє придбання і хотів один ним користуватись.

ВИНАХІДЛИВИЙ ЗАЄЦЬ

19

и запитуєте, — звідки на землі з'явилася черепаха? Ну, то послухайте ж.

Колись на дні глибокого океану трапилася біда: великий дракон — володар моря — небезпечно захворів. Дарма придворний лікар — тюлень — роздивлявся його довжелезний язик, мацав живіт — однак не міг встановити, яка хвороба напала на його повелителя, і не знав, які ліки йому прописати. З кожним днем дракон хирів і ставав все кволішим. Від ліків тюленя йому ставало все гірше і гірше. Придворні ходили по палацу володаря моря навшпиньки і розмовляли все тихіше і тихіше. Сміх карався смертю.

Якось у палац з'явився восьминіг, котрий не любив товариства і жив самотником. Багато років він не полишав свого житла та, почувши про тяжкий недуг володаря морів, з'явився перед драконом і сказав так:

— Великий повелителю! Колись давно мій дід хворів такою ж хворобою. І за одну хвилину до смерті один мудрець приніс йому печінку живого зайця. Дід з'їв її і видужав. Нехай тобі добудуть печінку живого зайця — і хвороба твоя зникне. Ясна справа, що в морі зайці не живуть,

의사

але на березі, неподалік від твого палацу, їх водиться багато.

Вислухавши восьминого, великий дракон засумував:

— Я цар усіх морів і океанів, переді мною схиляються кити й акули, і все ж я неспроможний зловити дурного зайця.

Журився дракон день, другий, на третій наказав скликати всіх придворних.

Довго думали придворні, як зловити зайця, нічого придумати не змогли. Тоді заговорив великий кит:

— Мудрий наш повелителю, драконе! Доручи мені зловити зайця. Я швиденько доставлю цього ледаща до палацу.

Здивувався дракон і мовив:

— Дякую тобі, кит. Та чи не скажеш ти, мій вірний слуга, як ти збираєшся зловити цього звіра?

— Дуже просто,— відповів кит.— Підпливу до берега, зустріну зайця, проковтну його і припливу назад.

— Ой, кит, кит,— розгнівався цар морів,— голова у тебе велика, а розуму зовсім нема! Як же я дістану із твого черева живого зайця?

Зніяковілий кит замовк.

Тоді до дракона підпливла черепаха і сказала тихим голосом:

— Повелитель, доручи мені зловити зайця. У мене чотири ноги, і я можу не лише плавати, а й цілий день ходити по землі. Завтра я піду в гори,

고래

відшукаю зайця, обдурю його і приведу сюди.

Подумав дракон і вирішив: нехай черепаха спробує зловити зайця. Вона хитра. Недарма у неї голова схожа на зміїну.

— Твій план прекрасний!— сказав він.— Зараз же пр'ямуй на землю. Тепер моє життя залежить від твого розуму!

Черепаха заметушилася, попрощалася з рідними і піднялась на поверхню моря.

Берег був недалеко. Черепаха ступила на землю і почимчикувала в гори. Вона була дуже задоволена, що на її долю випало таке доручення. Ще б пак! Якщо вона приведе зайця на дно океана, повелитель обов'язково зробить її головним радником.

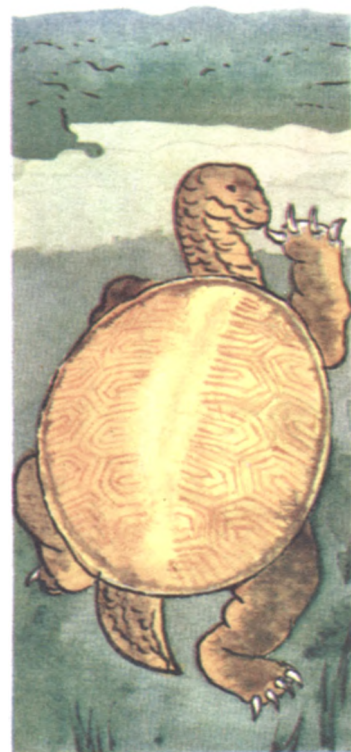
І раптом черепаха згадала, що вона ніколи не бачила зайця.

— Яке нещастя!— прошепотіла черепаха.— Я так поспішала, що ні в кого не запитала, як виглядає заєць. Доведеться повертатися назад, у море.

Черепаха приповзла до берега, шубовснула у море і опустилася на дно, неподалік від палацу. Як завжди, тут було повно придворних.

— Панове!— сказала розгублена черепаха.— Чи не доводилось комусь з вас зустрічатися із зайцем?

У натовпі хтось засвистів. Це сміявся баньканий великий краб.

— Чому ви смієтесь?— запитала черепаха.— Це з вашого боку не що інше, як безтактність.

Краб підповз до черепахи і сказав:

— Я сміюся з вашої неосвіченості.

— Значить, ви самі зустрічалися з зайцем?

— Безперечно! Як же мені не знати зайця? Скільки разів я зустрічав його, прогулюючись неподалік від гори.

— Ой, це надзвичайно приємна новина. Розкажіть, будьте ласкаві, як виглядає цей заєць.

— Я з охотою розказав би вам, та всі ж знають, яка у вас погана пам'ять. Краще я вам намалюю його.

— Як я вам вдячна, дорогий крабе! Коли я буду першим радником, то я не забуду вашої люб'язності!

І, заховавши малюнок під панцир, черепаха знову впливла на берег. Вона одразу ж пошкандибала до гори, де з давніх давен жив заєць.

Трапилося так, що саме в цей час заєць вирішив зробити перед обідом невеличку прогулянку. Тільки встиг він декілька разів стрибнути, як почув, що хтось його кличе.

— Хто мене кличе?— спитав, зупинившись заєць.

Із-за каменя з'явилася черепаха. Вона сміливо підповзла до зайця, оглянула його з усіх боків і лише після цього спитала:

— Послухай! Адже ти заєць?

— Я заєць!— сказав серйозно косий.— А ти що за звір? Перший раз такого бачу. Звідкіля і з якою метою ти тут з'явилася?

— Мене звуть черепахою. А живу я на дні океану. Ось чому ти мене ніколи не бачив. Та сьогодні я прибула сюди у дуже важливій справі.

— А звідки ти знала, що я заєць, якщо ти ніколи мене не бачила?

— Дуже просто: у мене є твій портрет!

Черепаха витягла малюнок і показала його зайцеві.

— Дуже схожий!— сказав заєць.— Звідки у тебе цей портрет? Де ти його взяла?

— Мені подарував твій портрет один з придворних морського царя — краб.

Заєць почухав потилицю і сказав:

— Виходить, про мене знають навіть на дні океана?

— Безперечно, знають! І я з'явилась тут, щоб передати тобі запрошення мого повелителя. Цар морів запрошує тебе до себе в гості.

— Дякую за запрошення,— поклонився заєць.— Та я не можу іти за тобою в море: хіба ти не знаєш, що я не вмію плавати і дуже боюсь води.

— Дурниці!— відповіла черепаха.— Ні про що не турбуйся. Я доведу тебе на дно океану в повній безпеці.

대면

Та зайцеві не хотілося розлучатися з полями, де росте капуста, солодка ріпа і смачна морква, зі своєю норою, такою просторою і зручною. Тому він знову запитав:

— Чи не знаєш часом, для чого я знадобився вашому цареві?

— Безперечно, знаю!— почала брехати черепаха.— Справа в тому, що цар морів — надзвичайно добрий і справедливий. Він тяжко переживає, обливається сльозами, коли хтось з його царства хворіє. І ось добріший із царів дізнався, як погано тобі живеться на землі. Він гірко плакав, коли краб розповів йому, що тебе може заклаювати орел, розірвати тигр, убити мисливець. «Запросіть його до мене! — сказав наш цар крізь сльози.— Адже тут, на дні моря, ніколи і ніхто не зачепить зайця. Тут нема ні орлів, ні людей, ні тигрів!» Ось чому я прийшла за тобою,— закінчила свою розмову хитра черепаха.

Розчулився заєць від розповіді черепахи.

— Це правда! На землі мене переслідують всі: і звірі, і хижі птахи, і люди. Скільки разів я був на волосинку від смерті! Навіть у своїй норі я не почувую себе в безпеці. Добре! Я йду з тобою на дно океану, де всі такі добрі і люб'язні!

— Чудово!— зраділа черепаха.— Не будемо гаяти часу. Ідемо зараз же!

— Так, так! Ідемо зараз же!

І черепаха з зайцем пішли до моря. Заєць від щастя радісно посмі-

хався, безперервно ворушив вухами і високо підстрибував на місці. І хоч черепаха страшенно поспішала, зайцеві здавалося, що вона повзе не швидше равлика.

Не витримав заєць і сказав:

— Сідай, шановна черепахо, мені на спину,— і ми через кілька хвилин будемо на березі моря. А вже там ти мене понесеш. Згодна?

— Безперечно, згодна! Адже я вперше в житті потрапила на землю і бачу, що ходити по ній — одна морока.

Забралася черепаха зайцеві на спину, і косий помчав до моря. Він біг так, ніби за ним гнався вовк. Не встигла черепаха втягнути свою голову під панцир, як вони були вже в сосновому лісі, що розкинувся на березі моря.

Був вітер, хвилі з шумом здіймалися біля берега, і море видалося зайцеві дуже страшним.

— Поглянь, шановна черепахо, як хвилюється море. У таку бурю і втопитися неважко,— сказав зляканий заєць.

— Що ти!— засміялась черепаха.— Зразу видно, що тобі не доводилось бувати біля моря. Воно неспокійне лише на поверхні: досить нам пірнути — і все буде добре. Сідай тепер на мене і ні про що не турбуйся. Все обійдеться.

Та заєць не поспішав: він боявся стрибати у морську безодню.

피리다

— Що ти тут робиш?— запитав борсук.

Заєць розправив лапкою вуса і поважно сказав:

— Пані черепаха повідомила мене, що морський цар бажає познайомитися зі мною. Я вирішив відвідати його царство.

Борсук сердито замотав головою і голосно крикнув:

— Нісенітниця! Ти не проживеш там жодного дня!

— Дурниця! Хто посміє мене зачепити на дні моря, коли сам цар не може без мене обійтися?

— Тебе обдурили! Морське дно кишить лихими морськими чудовиськами. Ти загинеш там! Послухай моєї поради: тікай геть від моря і забудь про черепаху.

Від таких слів зайцеві стало дуже страшно, і він сказав черепасі:

— Знаєш, пані черепахо, я згадав, що в моїй норі залишився пучок чудової моркви. Так що я не зможу зараз відвідати вашого царя.

Сказавши так, заєць в три стрибки був поряд з борсуком, і вони, не поспішаючи, пішли до лісу.

Побачивши це, черепаха жалібно застогнала:

— Яке нещастя! Як розсердиться цар! Забула я, дурна моя голова, сказати зайцеві найголовніше. Старий і бездітний наш цар, і хотів він передати своє царство розумному зайцеві...

Всім відомо, які в зайця довгі вуха, і, безперечно, він не пропустив

오
소
리

бездітний наш цар, і хотів він передати своє царство розумному зайцеві...

Всім відомо, які в зайця довгі вуха, і, безперечно, він не пропустив жодного слова черепахи, а борсук нічого не чув.

— Послухай, борсук,— сказав заєць,— я все-таки піду на хвилиночку до морського царя. Цікаво знати, як там живуть...

І заєць поскакав назад до моря, де його чекала черепаха.

— Я вирішив не сердити твого повелителя і виконати його бажання,— сказав заєць.— Крім того, я боюся, що цар розсердиться на тебе, коли ти з'явишся сама без мене...

— Давно б так!— зраділа черепаха. — Дурний борсук від заздрості наговорив тобі нісенітниць. Отже, в дорогу!

І черепаха, посадивши собі на панцир зайця, кинулася у морські хвилі.

По землі черепаха ледве повзла, а в морі вона пливла впевнено і з неаби-якою швидкістю. Досягнувши середини моря, черепаха почала опускатися на дно. Вона так добре знала дорогу, що опустилася прямо перед палацом морського царя.

Побачивши черепаху з зайцем на спині, царські слуги негайно повідомили дракона про те, що прибув довгожданий гість. Дві акули відчинили перед зайцем ворота в палац, і черепаха підвела косого прямо до трону, де сидів морський цар.

— Добрий і могутній драконе,— сказала черепаха,— твій наказ виконано. Перед тобою живий заєць. Можеш з'їсти його печінку!

Почувши такі слова, заєць ледве не знепритомнів. Та йому дуже не хотілося вмирати, і він сказав ввічливо, але голосно, щоб усі чули:

— Люб'язна черепахо, чому ти мені на землі не сказала, що доброму царю потрібна моя печінка?

Черепаха захихікала:

— Якби я про це сказала, то ти ні за що не згодився б попрямувати сюди зі мною.

— Ти вчинила нерозумно, пані черепахо! Я залюбки віддав би вам для доброго повелителя одну, а може й дві печінки. Мені нічого не шкода для такого могутнього царя. Та, на жаль, я з собою ніколи не ношу печінку. Вона зберігається в моїй норі. Тепер доведеться нам знову вибиратися на землю, а потім повертатися сюди. От скільки зайвої роботи придумала ти, пані черепахо!

Коли дракон почув, що черепаха привела зайця без печінки, він дуже розсердився: завжди ця черепаха забуває найголовніше!

— Як ти могла, дурепо, не сказати зайцеві про печінку?— закричав дракон.— Зараз же пливи назад — і до вечора щоб переді мною був заєць з печінкою! В іншому разі я накажу акулі проковтнути тебе!

Знову забрався заєць на панцир черепахи, і вони попливли до берега.

Як тільки черепаха ступнула на сушу, заєць зіскочив з її спини і помчав у ліс.

— Прощавай, дурна черепахо!— закричав він.— Тобі треба дістатися до моєї печінки — ось вона!

І, ставши на задні лапи, він поплескав себе передніми лапками по животу. Більше черепаха його не бачила. Де їй гнатися за зайцем!

Знала черепаха, що дракон жартувати не любить. Бути тепер їй у пащі акули. Подумала-подумала і вирішила: «Коли ж дурний заєць може жити на землі, то чому ж я не зможу? Проживу і я!»

І залишилась черепаха жити на землі.

Від неї ведуть родовід всі наземні черепахи.

А зайці з того часу ніколи навіть близько не підходять до морського берега.

ПОМІЩИК І ХЛОПЧИК

Родному селі жив старий злий поміщик. А недалеко від нього жив селянин. У цього селянина був син, дуже розумний хлопчик, якого шанувало все село.

Дізнався про це поміщик і наказав своїм підлеглим:

— Приведіть до мене цього обірванця! Не може такого бути, щоб у простого селянина та був такий розумний син.

Привели хлопчика до поміщика, той наказав:

— Покличте сюди побільше людей! Нехай усі побачать, який цей хлопчик дурень!

Прийшли селяни до будинку поміщика, чекають, що далі буде.

А далі було ось що.

Підвів поміщик хлопчика до ширми, на якій був вишитий шовком величезний тигр, і запитує:

— Бачиш цього тигра?

Хлопчик відповідає:

— Бачу!

— Так от що. Якщо ти такий розумний, то спробуй зв'язати цього тигра!

Сказав так поміщик і захихікав.

Хлопчик глянув спокійно на поміщика і запитав:

— Як же я його зв'яжу, коли у мене нема з собою мотузки?

— Є!— засміявся поміщик.— Ти хитрий, а я хитрійший за тебе! Ей, хто там є із слуг? Принесіть цьому хлопчику міцний мотузок. Подивимося, як він зв'яже цього тигра!

Принесли слуги мотузок, кинули його хлопчику. Поміщик стоїть, дивиться і посміхається.

Хлопчик взяв мотузок, відійшов ближче до дверей, пригнувся і сказав поміщику:

— Я готовий! Тепер справа за вами: женіть на мене тигра!

ЯК ЖАБА ТИГРА ОБДУРИЛА

19

Алмазних горах Канвона жив тигр. Це був спритний тигр: величезний, сильний, хитрий і дуже зажерливий. Селяни навколишніх сіл називали його Господарем гір.

Якось тигр сказав собі: «Я найсильніший, найрозумніший, набридло мені вічно жити в горах».

І крутими стежками Господар гір спустився в долину. В долині тій було розташоване велике село. Почав тигр ходити навколо села, вишукуючи собі здобич.

Вночі, коли всі поснули, Господар гір удерся до двору одного селянина, схопив молодого віслюка і помчав до себе. Прокинувся вранці селянин, вийшов у двір — а віслюка нема. Подивився він на землю, побачив сліди тигра і зрозумів, куди подівся його бідний віслюк.

На другу ніч Господав гір знову підкрався до села. Він ще напередодні помітив в одному дворі немало поросят.

І як тільки хмари прикрили місяць, тигр увірвався до свинарника, схопив найбільш відгодоване поросся і потягнув його в гори.

Вранці дружина селянина понесла поросятам пійло, дивиться — найкращого поросяти нема. А навколо — сліди тигра.

19

Злякались селяни: перетягне Господар гір всю худобу, почне кидатися на людей.

А в цьому селі жив молодий сміливий мисливець. Дізнався він, що тигр почав красти худобу, і вирішив убити смугастого розбійника.

Взяв мисливець рушницю і заховався в кущах на околиці села. Як тільки надійшла ніч, на стежці з'явився Господар гір. Причаївся мисливець, не дихає, боїться сполохати звіра.

Та в цей час вітер подув в сторону тигра, і той відразу ж відчув, що неподалік ховається людина. Мисливець і рушницю не встиг підняти, а тигр уже помчав до себе в гори. Прибіг до своєї печери і похваляється:

— Я хитріший за людину. Не зловити їй мене!

Прийшов вечір наступного дня. Знову з'явився тигр на гірській стежці, що вела до околиці села.

Як тільки тигр підійшов до кущів, із-за хмар виглянув місяць. Один із місячних променів ковзнув по кущах, і тигр помітив, як блиснула рушниця мисливця. Не встиг мисливець прицілитися, а тигр уже був на вершині гори.

Лежачи в своїй печері, тигр почав сміятися над мисливцем:

— От дурень цей мисливець! Вирішив мене, Господаря гір, перехитрити. Очевидно не знає, що я найхитріший і найрозумніший! На-

포수

ступного разу я його просто візьму і з'їм.

Наступного дня, не дочекавшись темноти, тигр знову спустився в долину. Було ще світло, і Господар гір ішов дуже обережно, принохуючись до повітря, щоб дізнатися, де сховався мисливець. На цей раз він не відчув дух людини.

Тигр дійшов до галявини, за якою починається село, озирнувся навколо, але нічого підозрілого не помітив.

«Ага! — подумав тигр. — Очевидно, цей боягузливий мисливець здогадався, що я вирішив його з'їсти, ось він і ховається».

І, подумавши так, Господар гір хотів уже повертатися до себе в печеру, та раптом помітив неподалік на сухому гіллі кролика. Той, очевидно, перелякався зустрічі з тигром, звернувся в клубок і лежав зовсім нерухомо, навіть не дихав.

Тигр голосно заревів та вдарив хвостом по крутих своїх боках, плигнув на кролика — і провалився в глибоку яму.

Не встиг Господар гір зрозуміти, що з ним трапилося, а над його головою уже закрилась важка брусована кришка.

І лише тепер здогадався хвалько, що він потрапив у мисливську пастку. Мисливець викопав глибоку яму, прикрив її гіллям, а зверху для принади поклав чучело кролика. Тигр стриб-

нув на кролика і одразу ж опинився в глибокій ямі.

Даремно Господар гір намагався вибратися із пастки. Він обірвав до крові кігті, вкінець знесилився, але так і не зміг вирватися на волю.

Всю ніч просидів тигр у ямі. А вранці почув над своєю головою якийсь шум. Господар гір підняв морду і побачив над собою мисливця.

— Ой, пане мисливець,— простогнав жалібним голосом тигр,— не вбивайте мене! Я обіцяю вам ніколи нікому не робити зла. Випустіть мене із цієї пастки, і я накажу всім тиграм забути назавжди дорогу до людського житла.

Мисливець повірив тигру і опустив на дно ями стовбур дерева. Тигр вискочив на стовбур і вибрався із пастки.

Як тільки Господар гір опинився поряд з мисливцем, він махнув хвостом і сказав:

— Я просидів у цій ямі всю ніч і дуже зголоднів. Доведеться мені тебе зараз з'їсти.

— Що ти кажеш, невдячний!— закричав мисливець!— Хіба так чинять благородні звірі?

— Чинять!— гаркнув тигр.

— Он сидить ворона на сосні,— сказав мисливець,— давай запитаємо її, чи можна так робити.

І він запитав ворону:

— Скажи, чи може благородний тигр з'їсти людину, яка врятувала його від смерті?

Ворона звисила голову вниз, повертіла нею на всі сторони і прокаркала:

— Того, хто платить злом за добро, ніхто не може назвати благородним!

Тигр почув цю відповідь і прокричав:

— Дурна птахо! Твоє щастя, що я не можу тебе дістати!

І повернувшись до мисливця, тигр сказав:

— Давай запитаємо жабу: як вона скаже — так нехай і буде!

А про себе тигр вирішив: «Жаба — це не ворона, не посміє вона сперечатися зі мною, адже я можу її розплющити однією лапою».

Прийшли мисливець з тигром до жаби, що жила на великому болоті, розповіли їй про свою суперечку.

Довго думала жаба, як вирішити цю суперечку, а коли тигр заклацав від голоду зубами, сказала:

— Нелегко справедливо вирішити вашу суперечку. Для цього мені потрібно самій побачити ту пастку, в яку потрапив Господар гір.

І вони всі троє повернулися до ями, де цілу ніч просидів тигр.

Жаба зазирнула в яму і сказала:

— Я повинна знати точно, чи дуже глибока яма.

— Зараз побіжу додому, — сказав мисливець, — принесу з дому мотузку і зміряю глибину ями.

— Не згоден, — закричав тигр, — а якщо ти не повернешся?

— Тоді ти з'їси мене,— відповіла жаба.— Розсуди сам: чи могла б я ризикувати своїм життям заради незнайомої мені людини?

— Ну добре,— прогарчав тигр.— Тільки нехай не затримується, бо я дуже зголоднів.

І він розлігся під деревом.

Мисливець не став роздумувати, бігти додому чи ні. Він поспішив до села і дуже скоро живим і неушкодженим увійшов до своєї хати.

Пройшов уже певний час, а мисливець не повертався.

Тоді тигр гаркнув:

— Ти мене обдурила, баньката! Я найсильніший і найхитріший. Зараз я з'їм тебе, а вночі заберуся до хати мисливця і з'їм цього обманщика.

Жаба удала, що вона дуже злякалася, і тихо проквакала:

— Дозвольте мені, пане тигре, залізти на вашу спину. Я хочу подивитися, чи не повертається мисливець.

— Добре!— сказав тигр.— Заліжай, але пам'ятай: якщо через п'ять хвилин його не буде,— прощайся тоді з життям!

Після цих слів тигр ліг на землю, а жаба плигнула на його голову і сказала:

— Я попрошу вас, пане тигре, піднятися на задні лапи. А щоб вам легше було стояти, притуліться до цього дерева.

Господар гір так і зробив.

Та як тільки тигр став на задні лапи і притулився до стовбура, жаба

зіскочила з його голови в дупло дерева.

Опинившись в безпеці, жаба почала глузувати з тигра:

— Хвалько! Дурень! Простачок!

Тигр так розгнівався, що почав гризти кору дерева. Та це дерево було таким старим і товстим, що його не могли обхопити навіть і три чоловіки.

Коли ж тигр переконався, що йому не пощастить повалити дерево і добратися до жаби, він розбігся, підстрибнув що є сили і всунув свою голову в дупло.

Жаба спочатку трохи не вмерла від страху. Та даремно вона злякалася: хоч паща тигра була поряд, добратися до жаби тигр не міг.

Тоді Господар гір вирішив ще раз розбігтися і стрибнути дужче. Та коли злий тигр спробував витягнути голову з дупла, виявилось, що голова непорушно в ньому застряла.

Так і висів хвалько Господар гір: морда в дуплі, а тіло на стовбурі.

Невідомо, скільки днів він провисів би так, та прийшов мисливець з рушницею і вбив невдячного тигра.

На цьому й казці кінець.

ТИСЯЧОНІЖКА І ЧЕРВ'ЯК

Розповідала якось трясогузка, чому тисячоніжка не вийшла заміж за черв'яка, а черв'як не одружився з тисячоніжкою.

Ось як це було.

Давним-давно, під одним старим каменем жила красуня тисячоніжка. Вона була відомою на всю провінцію чепурухою і невтомно милувалася своїми маленькими і красивими ніжками. А оскільки ніжок у неї було багато, то, почавши ними милуватися вдосвіта, вона закінчувала це робити лише увечері наступного дня.

А недалеко від тисячоніжки жив черв'як. Це був дуже трудолюбивий черв'як. Цілими днями він копирсався в землі, прокладав довгі тунелі, незвичайні підземні ходи і був дуже задоволений собою.

Від постійного повзання під землею тіло черв'яка було дивовижно блискучим, довгим і спритним.

Одного разу після дощу черв'як виліз із своєї підземної хати на поверхню, побачив тисячоніжку і одразу ж покохав її. А тисячоніжка побачила черв'яка і теж покохала його.

У той же день черв'як знайшов сваху — це була стара ящірка — і направив її до батьків тисячоніжки. Ящірка так розхвалювала красу і розум черв'яка, його довгий тулуб, його

용기

багатоповерхове підземне житло, що тисячоніжка зразу ж дала згоду вийти за черв'яка заміж.

Як тільки про це довідались інші черв'яки, вони стали звиватися, зітхати і охати.

— Це жахливо!— вигукували одні.— Подумайте тільки: у його нареченої тисяча ніг! Нещасний черв'як ніколи не зможе розплатитися з шевцем!

Інші казали:

— Наречена — чепурушка! Вона буде вимагати собі п'ятсот пар черевиків буденних, п'ятсот святкових, а також п'ятсот пар червоних саф'янових чобітків!

А подруги тисячоніжки теж були невдоволені:

— Що вона знайшла в цьому черв'яку? Адже у нього немає жодної пари ніг. Це якась потвора!— говорили одні.

— Подумати тільки,— підхоплювали другі,— скільки днів треба витратити, щоб викроїти, зшити і накрохмалити одяг на таку довгу незграбну фігуру!

Треті жахалися:

— Бідна тисячоніжка! Вона ніколи не буде мати спокою. Їй доведеться з ранку до вечора прати білизну, колотити вальками і крохмалити костюм чоловіка. Адже черв'як живе під землею і так брудниться, що йому доведеться міняти одяг десять разів на день.

벌레

Коли тисячоніжка почула пересуди своїх подружок, вона дуже розхвилювалась. І коли на radoщах наречений влаштував під землею новий поверх для своєї майбутньої дружини, тисячоніжка розмірковувала про свої майбутні обов'язки.

Вона думала про довгий одяг, що їй доведеться шити для свого чоловіка, про те, що цей одяг доведеться весь час прати і крохмалити, що їй завжди доведеться турбуватися про те, щоб у домі був затишок, чистота і свіжість повітря.

Лежачи під каменем, тисячоніжка думала про це вдень і вночі і, нарешті, так розхвилювалася, що вирішила не виходити за черв'яка заміж.

А черв'як в цей час згадав, що казали йому знайомі. Згадав і розсердився: «Справді, де я візьму стільки грошей, щоб узяти тисячоніжку?»

Коли черв'як підрахував, скільки треба грошей для того, щоб зшити п'ятсот пар простих сандалів, від хвилювання він навіть стиснувся. А коли уявив, скільки йому доведеться заплатити за червоні саф'янові чобітки, то майже втратив рівновагу.

— Це неможливо! — закричав черв'як. — Де вона буде зберігати таку кількість взуття? А який тупіт стоятиме в домі, коли тисячоніжка буде ходити в черевиках на дерев'яній підосшві! Від такого гуркоту можна оглухнути!

Бідний черв'як бачив себе вже пограбованим, нещасним і замученим. Забившись в свою найвіддаленішу підземну кімнату, черв'як взяв туш і пензлик і написав своїй нареченій листа, в якому він відмовлявся від одруження.

Тоді ж, коли тисячоніжка отримала листа від черв'яка, черв'як одержав такого ж листа від тисячоніжки. Весілля не відбулося, і черв'як назавжди залишився холостяком, а тисячоніжка до смерті жила самотньо під старим каменем. І не знав дурний черв'як, що тисячоніжка не носить ніяких черевиків, а ходить босоніж, а лінива тисячоніжка і не підозрювала, що черв'як завжди носить один і той же одяг, який ніколи не брудниться.

От що буває, коли слухаєш чужі теревені і віриш чужим і до того ж дурним розмовам.

ЧОМУ ВОВК ЗАЛИШИВСЯ БЕЗ ШКІРИ

Трапилось так, що цар звірів — тигр — тяжко захворів. Він лежав у своїй печері і так голосно стогнав, що заєць, який жив у другому кінці лісу, від страху закривав лапками свої довгі вуха.

Даремно звірі шукали для свого повелителя ліки. З кожним днем тигрові ставало все гірше і гірше.

І тоді перший міністр царя — вовк — оголосив усім звірям, щоб вони йшли прощатися з володарем гір і лісів.

Цілий день у печері тигра товклись звірі. Вони низько вклонялися своєму цареві і бажали йому швидкого одужання.

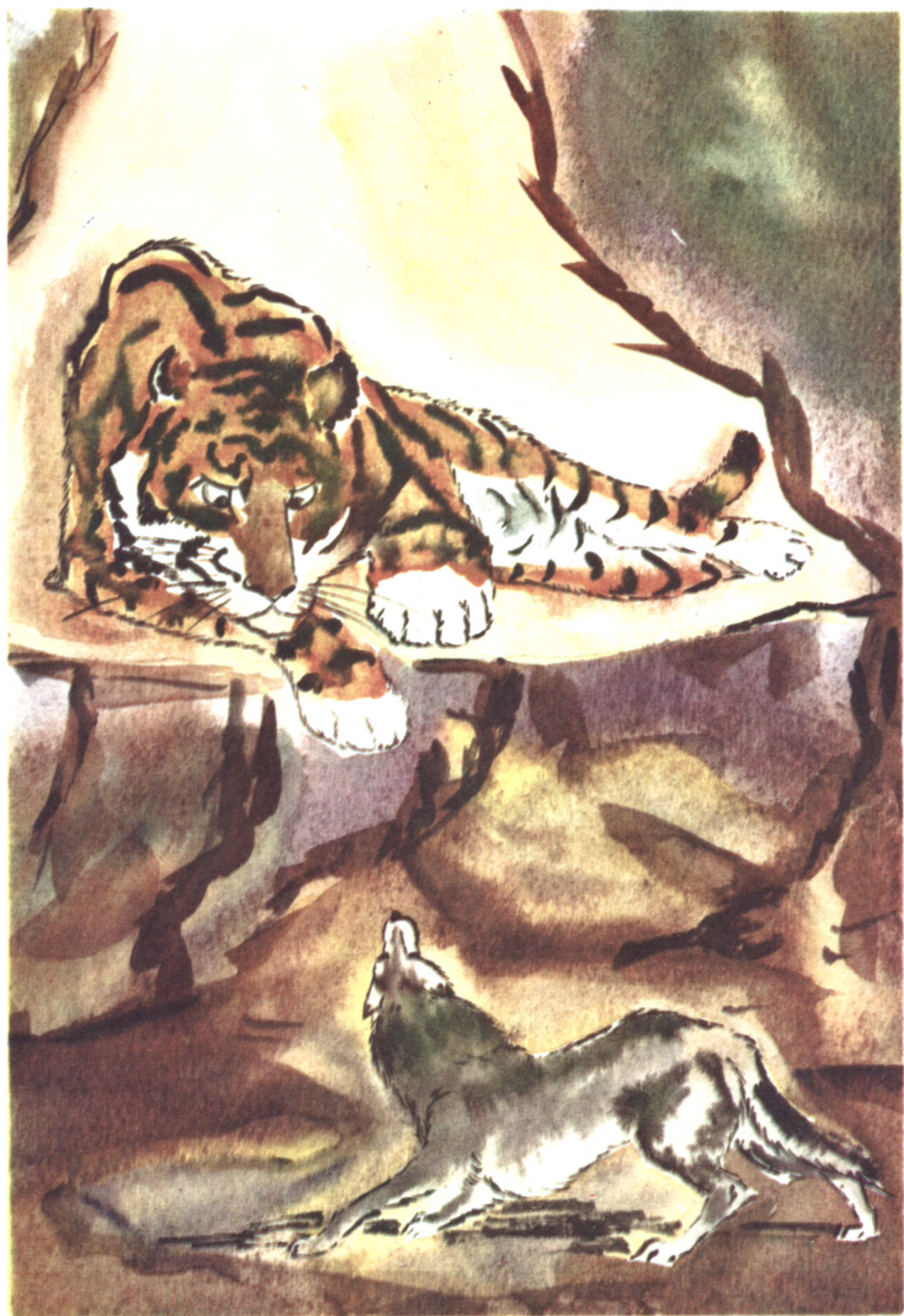
Надвечір стало відомо, що тигра відвідали всі звірі, крім одного. Не з'явилася відвідати царя звірів руда лисиця. А вовк уже давно був злий на неї, тому що лисиця завжди глузувала з нього і запевняла, що перший міністр схожий на звичайнісінького собаку.

І от, дізнавшись, що лисиця не прийшла відвідати царя, вовк з'явився у печері вмираючого тигра і сказав:

— Великий і грізний царю! Всі піддані побували у твого ложа, всі побажали тобі щастя і одужання. Лише один звір забув про свій обов'язок і не захотів тебе відвідати.

도끼

— Хто це?— запитав тигр.— Назви мені ім'я цього безчесного злочинця.

Вовк зловтішно вишкірився:

— Це лисиця, о справедливий царю! За такий злочин вона заслуговує суворого покарання.

— Ну то знайди її і розірви на шматки!— рвкнув тигр.

Зраділий вовк вискочив із печери тигра і помчав на узлісся, де мешкала лисиця.

А лисиця, виявляється, лежала в кущах біля печери тигра і слухала, що говорить про неї сірий. Коли вовк зник за деревами, лисиця увійшла до печери тигра і шанобливо привітала хворого царя зрірів.

— Хто тебе впустив до мене?— закричав тигр.— Як ти наважилася й досі не з'явитися і не побажати мені здоров'я і довголітнього щастя?

Лисиця лягла на долівку, розпушила рудого хвоста і промовила солодким голосом:

— Вислухай, великий царю, чому твоя вірна слуга з'явилася так пізно. Всі звірі вже побували у твого ложа і вітали тебе. Та ніхто не приніс тобі цілющих ліків і не подумав про те, як полегшити твої муки.

— Це правильно!— сказав тигр.— Ніхто з них не порадив мені, як знову стати здоровим і сильним.

А лисиця продовжувала:

— Запитувати про здоров'я — це перший крок у повазі до тебе, та від цього ще ніхто не видужував. День і

기만

ніч я думала про те, як подовжити твоє велике життя. Я побувала у всіх країнах, щоб дізнатися, які ліки допоможуть тобі вилікуватись. Ось чому, великий царю, з'явилась я до тебе так пізно.

Почувши такі слова, тигр радісно вигукнув:

— Яке щастя, що вовк не встиг виконати мій наказ. Скоріше дай мені твої ліки, і, якщо вони допоможуть мені, я зроблю тебе першим міністром.

Лисиця відповіла:

— Я оббігла десять країн, перш ніж потрапила до знаменитого індійського лікаря. Я запитала його, що треба зробити, щоб мій повелитель, гроза лісів і гір, був здоровий і щасливий; і знаменитий лікар відповів мені: нехай тигр проспить десять ночей на вовчій шкурі — тоді він знову буде здоровий.

Сказавши так, лисиця вклонилася цареві звірів і залишила печеру.

Тигр одразу ж наказав знайти вовка і здерти з нього шкуру.

Розтягнувшись на вовчій шкурі, тигр почав чекати одужання.

А лисиця тим часом зібрала свої пожитки і переселилась до сусіднього лісу.

Десять днів і ночей пролежав тигр на вовчій шкурі, та так і не видужав. Зрозумів тоді цар звірів, що обдурила його руда лисиця, але було пізно: скільки її не шукали, так і не знайшли.

А смерть вовкові по заслугі: хто хоче занастити будь-кого іншого, сам часто залишається без шкури.

지출

ЯК БОРСУК І КУНИЦЯ СУДИЛИСЯ

9

Кось борсук і куниця бігли лісовою стежкою і побачили шматок м'яса. Підбігли вони до своєї знахідки.

— Я знайшов шматок м'яса!— закричав борсук.

— Ні, це я знайшла шматок м'яса!— закричала на весь ліс куниця.

Борсук своє:

— Це я знайшов! Нема чого даремно сперечатися!

Куниця своє:

— Я перша побачила!

Так вони сперечалися-сперечалися, ледве до бійки не дійшло.

Тоді борсук запропонував:

— Ходімо до судді. Нехай він нас розсудить.

А суддею у цьому лісі була лисиця.

Вислухала лисиця борсука і куницю та й каже:

— Дайте мені сюди вашу знахідку.

Віддали борсук і куниця судді шматок м'яса. Лисиця сказала:

— Треба цей шматок поділити на дві рівні частини. Одну частину нехай візьме собі борсук, другу — куниця.

З цими словами лисиця розірвала шматок на дві частини.

— Це несправедливо,— заскавчав борсук.— У куниці шматок більший.

격노

— Ми цю біду виправимо,— сказала хитра лисиця і відкусила від долі куниці значну частину м'яса.

— Тепер у борсука шматок більший,— закричала куниця.— Це несправедливо!

— Нічого! Ми і цю біду виправимо! Я люблю, щоб усе було по справедливості.

Сказавши так, лисиця знову відкусила шматок м'яса, та вже від долі борсука. Тепер виявилось, що у куниці залишився шматок більший, ніж у борсука. Тоді лисиця не розгубилась і відкусила від шматка куниці. Отак вона вирівнювала шматки до того часу, поки від знахідки нічого не залишилося.

Мабуть, правду кажуть розумні люди: скупі і непоступливі завжди зазнають більших збитків.

ЧОМУ ГОРОБЕЦЬ СКАЧЕ

Колись, у сиву давнину, горобці не лише дуже швидко літали, а й дуже швидко бігали по землі. Якось випадково горобець залетів у королівський палац. А в цей час у палаці був бенкет. Король і його придворні сиділи за столами, наповненими найрізноманітнішими стравами. Горобець спорхнув на підвіконня, опустив голову вниз і з захопленням процвірінкав:

— Яке вишукане товариство! Цвірінь! Яка честь дивитися на такий бенкет!

Раптом горобець помітив, що на королівському столі повзає звичайна бджола і поїдає залишки цукру.

Ой, як обурився таким нахабством горобець! Як розкричався, як розцвірінкався!

— Вона розбійниця! Вона набралася нахабства поїдати королівські страви раніше самого короля! Її треба скарати за таке нахабство. Цвірінь!

На це бджола так відповіла горобцю:

— Ти сам розбійник! Ти крадеш рисові зерна раніше, ніж людина встигає зібрати врожай зі свого поля!

— А ти крадеш у квіток нектар!— зашумів горобець.— Ти грабійниця! Про це знають всі!

— Я труд-ж-ж-жусь, я труд-ж-ж-жусь,— дзижчала бджола,— а ти живеш з чужої праці, з чужої праці!

Так вони довго сперечались, ніяк не знаходячи між собою ладу.

Тоді бджола сказала:

— Нехай нашу суперечку розсудить людина, вона — наймудріша істота у світі.

І вони полетіли в сусіднє село, де у старому напівзруйнованому будинку жив бідний селянин.

Селянин вислухав обох і сказав:

— Має рацію бджола. Адже королі ніколи не турбуються про свої харчі. За них все роблять інші. А селянин, перш ніж виростити врожай, багато і тяжко працює. Виходить, весь урожай до останнього зернятка має належати селянинові.

Розсердився горобець, що вийшло не на його користь, настовбурчився і кинувся за переляканою бджолою.

— Еге,— сказав селянин,— так ти і справді розбійник! Чого доброго, ще заклюєш беззахисну бджілку. Зроблю я так, щоб вона хоч на землі не боялась тебе.

І з цими словами він схопив злого горобця і зв'язав йому лапки.

З того часу горобець ходить підстрибцем і ніяк не може наздогнати на землі бджолу.

ЗОЛОТІ БОБИ

19

одній провінції, там, де лежить славна долина Гір, у прадавні часи жила бідна вдова. Був у неї син по імені Мун Сік. Тяжко жилося вдові з дванадцятирічним сином. З ранку до вечора вона працювала на полі у багатого і надзвичайно скупого сусіда. Він так мало платив вдові за її роботу, що вона завжди була напівголодною.

Мун Сік бачив, як тяжко живеться його матері, та не знав, як їй допомогти. А вдова з кожним днем ставала все слабшою, і Мун Сік зрозумів, що від непосильної роботи і голоду його мати може скоро злягти.

Тоді хлопчик сказав собі: «Якби матері не доводилось мене годувати, вона б не голодувала». Подумав і вирішив піти у місто і продати себе в рабство.

Якось вранці, коли мати пішла працювати у поле багатого сусіда, Мун Сік одягнув куртку, зав'язав у хустку трохи звареної чумизи і пішов у місто.

Шлях його проходив через великий дрімучий ліс. Довго йшов він лісовими стежками, пробираючись через непрохідні хащі, обходячи болота, шукаючи броду в бурхливих річках.

Вийшовши якось на галявину, Мун Сік раптом побачив молодого красивого оленя.

Олень не злякався хлопчика, не кинувся тікати, а стояв непорушно і дивився на нього.

Коли хлопчик підійшов до оленя, той підняв передню ногу, ніби йому було боляче стояти на ній.

Мун Сік подивився і зрозумів, про що просить його олень. Велика скалка глибоко влізла в ногу оленя, і йому було дуже боляче. З такою скалкою він не зміг би втекти не тільки від тигра, а навіть від молодого вовка.

Мун Сік став на коліна і обережно витягнув скалку із ноги оленя. Після цього олень радісно підняв голову, труснув величезними рогами і спокійно пішов до лісу. Він ішов поволі, часто повертаючи голову назад, наче хотів пересвідчитись, чи йде за ним хлопчик.

А Мун Сік і справді, сам не знаючи чому, весь час ішов за оленем.

Настав уже вечір, у небі засвітився великий жовтий місяць, а олень все йшов і йшов, не зупиняючись і не поспішаючи. Мун Сік ішов слідом за ним з величезною обережністю, бо ліс ставав все густішим і густішим, а стежка вже зовсім загубилась. І раптом, підійшовши до заростей папороті, олень зробив великий стрибок і зник. Мун Сік дуже злякався. Він уже збився з дороги і не знав, куди йому йти, щоб потрапити до міста.

Мун Сік підійшов до заростей, де зник олень, і несподівано помітив квітку, яка прямо-таки світилася. Наблизившись до квітки, Мун Сік не

повірів своїм очам: це був женьшень — дорогоцінний женьшень, що виліковує хворих і навіть старих робить молодими.

Не гаячи часу, Мун Сік заходився викопувати свою чудову знахідку. Тепер йому не треба було продавати себе в рабство. Декілька ковтків настою женьшеня зроблять його матір здоровою і сильною.

Викопавши корінь, хлопчик поспішив повернутися до рідного села. Мати була вдома. Вона лежала на старій циновці і тихо стогнала. Здавалося, що життя ось-ось залишить її.

Та як тільки мати випила чашку цілющого напою, — вона відразу ж встала з циновки. Щоки її зарум'янилися, хода стала легкою, а руки в роботі — швидкими і сильними.

Якось перед світанком, коли все село ще спало, Мун Сік почув тихий стукіт у двері хатини. Він відчинив їх і побачив перед собою молодого красеня оленя.

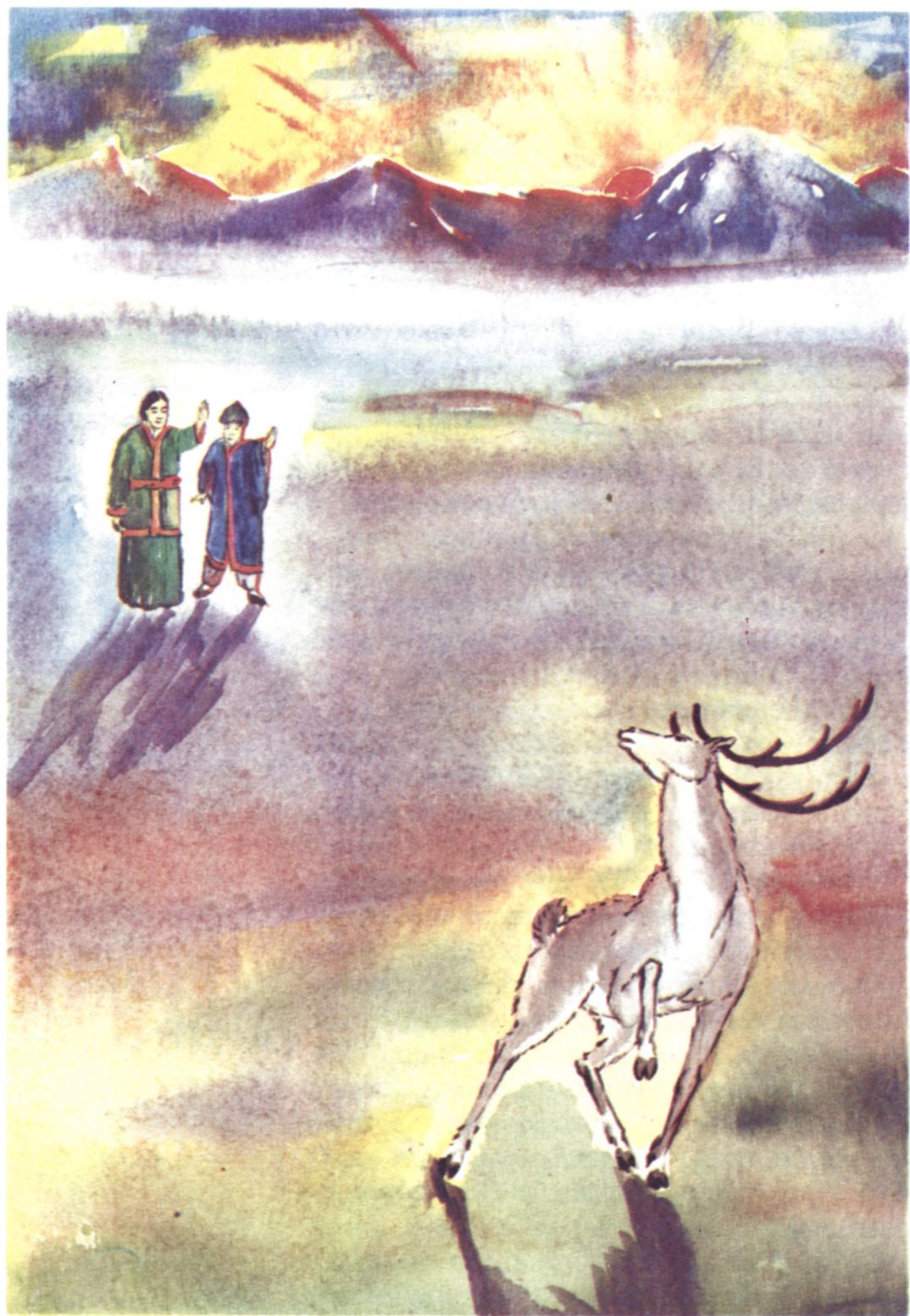
— Це він! Це він! — закричав Мун Сік і кинувся цілувати оленя.

Мати Мун Сіка також прилинула до оленя. Вона не знала, як дякувати йому за те, що він зробив для неї і її сина.

Коли із-за гори пробився перший промінь гарячого сонця, олень високо підняв голову, обернувся навколо себе, зробив кілька стрибків і зник.

Мун Сік і його мати хотіли вже зайти до хатини, як хлопчик побачив

на тобані¹ п'ять великих бобів. Як тільки він доторкнувся до них, боби одразу стали золотими.

Добре жилося тепер Мун Сіку і його матері. Кожного року приходив до них красень олень і залишав на тобані боби. Як тільки Мун Сік доторкався до них, вони ставали золотими.

Багатий заздрісний сусід одразу ж помітив, що бідна вдова більше не голодує, живе в достатку та ще й допомагає іншим.

Він почав слідкувати за колись бідною сусідкою і одного разу побачив все: як прийшов до хатини Мун Сіка олень, як на тобані з'явилися боби, як вони стали золотими.

Втратив багач спокій. Вирішив він викрасти боби. Дочекавшись, коли вдова і її син пішли працювати на свою ниву, забрався у їхню хатину і почав скрізь нишпорити, шукаючи боби. Довго йому не довелося шукати. П'ять золотих бобів, накритих шовковою хустиною, лежали на низенькому столику. Багач схопив боби, заховав їх за пазуху і втік. Вдома він витягнув золоті боби і підніс їх до очей, щоб роздивитися, полюбуватися їхнім блиском. Та, о чудасія!— в його руках були звичайні боби. Багач просто не повірив своїм очам: адже він добре пам'ятав, що боби в хатині вдови були золотими.

¹ Тобан — призьба

Від злості багач-зłodій кинув їх на долівку і закричав:

— Чому у Мун Сіка прості боби стають золотими, а у мене золоті стають простими?

Раптом багач побачив перед своїм будинком оленя. Олень промовив:

— Тому, що при дотику рук, які вміють працювати, прості речі стають золотими. Руки ж, що не знають праці, золото перетворюють на попіл.

Сказавши так, олень не поспішаючи пішов до лісу. Багач схопив лук, стріли і побіг за ним. Він вирішив дізнатися, де олень дістає чарівні боби.

Олень зайшов у ліс, озирнувся і побачив багача. Той уже натягував лук, прицілюючись у серце оленя.

— Кажі, де зберігаються чарівні боби!— закричав багач.

Що відповів олень,— багач не почув. Страшний грім рознісся по лісу, блискавка вибила з рук багача лук і повалила його на землю.

Коли ж багач прийшов до пам'яті, оленя ніде вже не було видно. З гори насувався густий туман і ставав все густішим і густішим. Марно багач шукав дорогу додому. Він блукав у тумані, поки не почув поряд з собою страшений рев тигра. Що було далі з багачем, ми не знаємо, тому що з того часу ніхто багача не бачив. Можливо, його з'їв тигр. Що ж! Так йому й треба. Таких жаднюг нікому не жаль!

З М І С Т

Стор.

Хон Кіль Тон	5
Як селянин врятував Чечжу	23
Дзеркальний раб	31
Догадливий суддя	43
Брати	47
Нагорода царя птахів	51
Материнська любов	67
Смерть скупого багача	73
Чорна корова	79
Як чорти загубили срібні й золоті палиці	89
Бідняк та голубка	95
Розбите дзеркало	99
Винахідливий заєць	103
Поміщик і хлопчик	115
Як жаба тигра обдурила	117
Тисячоніжка і черв'як	125
Чому вовк залишився без шкіри	129
Як борсук і куниця судилися	133
Чому горобець скаче	135
Золоті боби	137

Літературно-художнє видання

Корейські народні казки

Для молодшого шкільного віку

Художники

Базегський Микола Леонідович

Базегська Олена Миколаївна

Перекладачі з російської

Килимник Олег Володимирович

Килимник Ігор Олегович

Головний редактор *О.Д.Безгін*

Редактори *М.С.Курдибаха, Л.І.Сніжова*

Художній редактор *С.В.Хрустальова*

Технічний редактор *В.О.Живиця*

Коректор *О.В.Лопата*

Здано до набору 15.01.93. Підписано до друку 15.03.93.
Формат 70×100¹/₁₆. Папір офсетний № 1. Гарнітура «Таймс».
Друк офсетний. Ум. друк. арк. 10,85. Обл.-вид. арк. 8,47.
Ум. фарбо-відб. 45,33. Тираж 50 000 прим. Зам. № 3—52.

Виробничо-видавниче підприємство «КОМПАС»
254655, МСП, м. Київ-53, вул. Артема, 52-д.

Київське орендне поліграфічне
підприємство «Книга»,
254655, МСП, Київ-53, вул. Артема, 25.

